Pod bajrakom 2. Korpusa Armije Republike Bosne i Hercegovine

Pod bajrakom 2. Korpusa Armije Republike Bosne i Hercegovine

Zastave i amblemi jedinica 2. Korpusa Armije Republike Bosne i Hercegovine

Tuzla, septembar 2010. godine

Pod bajrakom 2. Korpusa Armije Republike Bosne i Hercegovine

Izdavač Savez boraca Patriotske lige TK Tuzla

Organizcioni odbor:

Amir Fazlić
Enes Mujić
Bahrija Mehurić
Sead Omerbegović
Hazim Šadić
Sead Delić
Nahid Mehić
Dževad Tosunbegović
Salih Kulenović
Hajrudin Halilović
Faruk Šahović
Zvonimir Kubinek
Aljo Bošnjaković
Niaz Hodžić
Fahrudin Hasanović

Priredili (Priređivači): Salih Kulenović
Dževad Tosunbegović

Tehnički urednik: Said Huremović

Digitalizacija obilježja, DTP i naslovna strana:
Grahić Hariz, Grafički studio Pixo Tuzla

Pokrovitelj publikacije: Vlada Tuzlanskog kantona

Štampa: PrintCom Tuzla

Za štampariju: **Delila Hadžimehmedović**

Tiraž: 500

1. Predgovor

U svim poznatim civilizacijama zastave, grbovi i druga slična obilježja imala su poseban značaj. Zastave ili grbovi kao simbol roda, bratstva, plemena, naroda (nacije), države ili neke zajednice uopšte, uvijek su imale istaknuto mjesto. U ratovima bajraci su bili simbol okupljanja, svrstavanja, grupisanja, u toku borbe bile su vidno istaknute. Sve dok je bajrak bio visoko podignut, sve dok se zastava vijorila to je bio znak da nema poraza. Samo najbolji i najzaslužniji su imali privilegiju da u borbama, ali i u miru za vrijeme raznih svečanosti nose zastave odnosno bajrake.

U ovoj publikaciji, koja je nastala u povodu obilježavanja 18. godišnjice formiranja 2. Korpusa Armije Republike Bosne i Hercegovine ukratko je prezentiran nastanak i razvoj ovog korpusa, kao i pregled zastava i drugih obilježja jedinica ovog korpusa.

U radu na pripremi publikacije poteškoću je predstavljala činjenica da su pojedine jedinice imale u upotrebi više obilježja, dok neke zbog objektivnih okolnosti nisu ni imale obilježja.

Zahvaljujemo se 2. pješadijskom puku OSBiH koji nastavlja tradicije Armije RBiH na ustupljenoj dokumentaciji koja je korištena prilikom pripreme ove publikacije.

2. Zastave kroz historiju Bosne

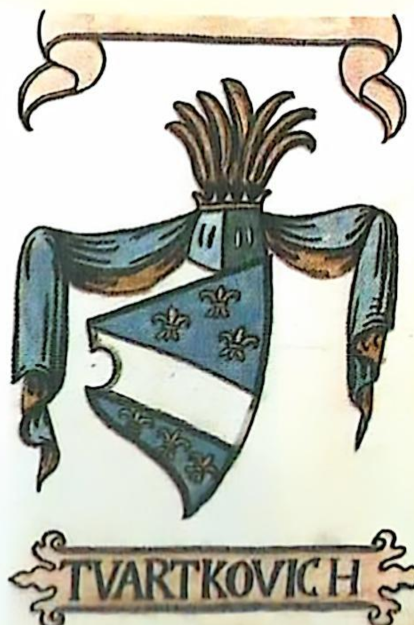
Kada se govori o grbovima i zastavama kroz historiju Bosne, najstarije poznate zastave odnosno grbovi su oni koji pripadaju bosanskim banovima i kraljevima, i ostalim bosanskim velikaškim porodicama: Kotromanićima (Tvrtkovićima), Vukčićima, Zlatonosovićima i drugim. O izgledu i obliku ovih obilježja nema puno podataka, osim pojedinih zbirki grbova (grbovnika) i rijetkih sačuvanih fragmenata kao što je onaj uklesan na portalu na ulazu u jajačku tvrđavu ili motiva na stećcima.

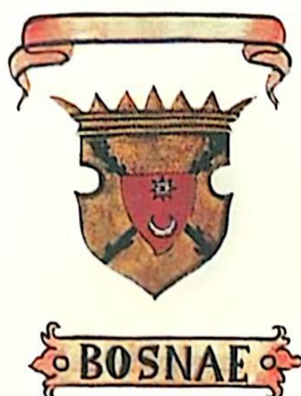
Portal sa uklesanim grbom Kotromanića na ulazu u srednjovijekovni Jajce

U Fojničkom grbovniku nalaze se dvije varijante grba Kotromanića. Grb koji je naveden kao grb Tvrtkovića je u stvari grb kralja Tvrtka, on se vremenom počinje uzimati za grb dinastije Kotromanića.

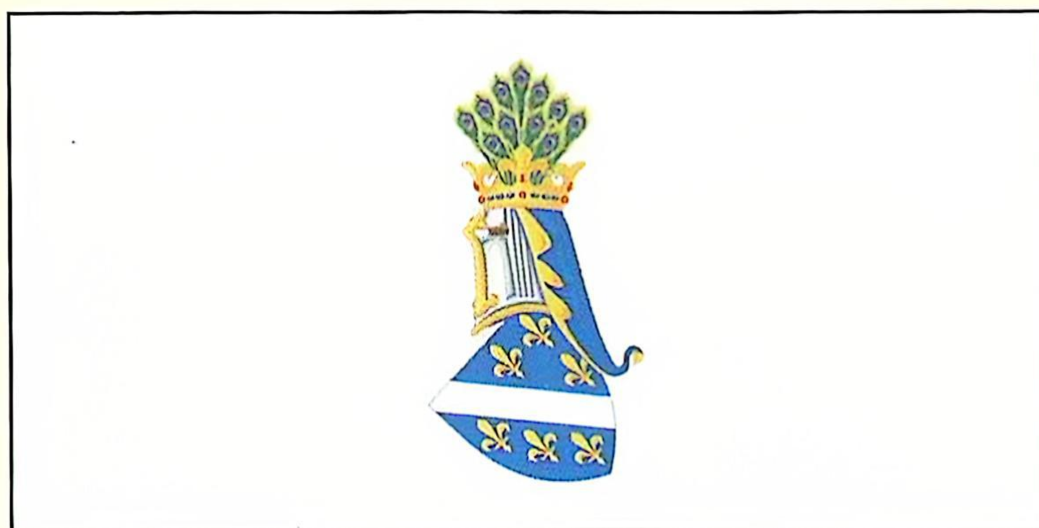

U ovom grbovniku nalazi se i grb Bosne i čini ga smeđi štit sa nazubljenom krunom. To je složeni grb, sastavljen od dva grba. Spoljni grb je u stvari grb Bosne koji se nalazi u grbovniku koji je izradio Ulrich Richental u svom grbovniku iz perioda 1414. – 1418. godine, a čine ga dvije nazubljene koso ukrštene grede, koje na gornjoj strani posjeduju glave sa krunama. U ovom većem grbu nalazi se manji grb, koji predstavlja grb Ilirije, sastavljen krajem 16. vijeka po zamisli dubrovačkih "iliraca", a čini ga crveni štit sa srebrenim polumjesecom i osmokrakom zvijezdom, okrenut prema gore.

Zastava srednjovjekovne Bosne bila je bijele boje sa grbom dinastije Kotromanića u sredini. Na zastavi se iznad grba nalazila kruna sa heraldičkim ljiljanima.

Zastava srednjevjekovne Bosne

O izgledu zastava odnosno bajraka kroz osmanski period Bosne nema punc podataka, mada se zna se da su i u ovom periodu ova obilježja bila puno zas

tupljena. Bajraci su bili obavezni dekor kod okupljanja za polazak u vojnu. Spahije sa područja određenog sandžaka okupljali su se oko bajraka koji bi razvio vojni zapovjednik – sandžakbeg, dakle zastava je bila simbol poziva na okupljanje radi odlaska u vojnu. I sama riječ sandžak vezana je za zastavu, turskoperzijskog je porijekla (sandžak - zastava). Razviti bajrake značilo je pozvati pripadnike određene jedinice u vojni pohod. Ovaj motiv često se pominje u narodnim pjesmama: "Vijaju l' se alajli bajraci..." ili "Razviše se alajli bajraci" i sl.

Zabilježena predanja govore da o korištenju zastava kod pojedinih begovskih porodica, naročito onih u graničnim dijelovima Bosne. Ove zastave sup o pravilu bile zelene boje sa bijelim polumjesecom i zvjezdom.

Zabilježeni su primjeri korištenja zastava kod pojedinih begovskih porodica, naročito u graničnim dijelovima Bosne, kod kojih je zastava obavezno bila zelene boje sa bijelim polumjesecom i zvjezdom.

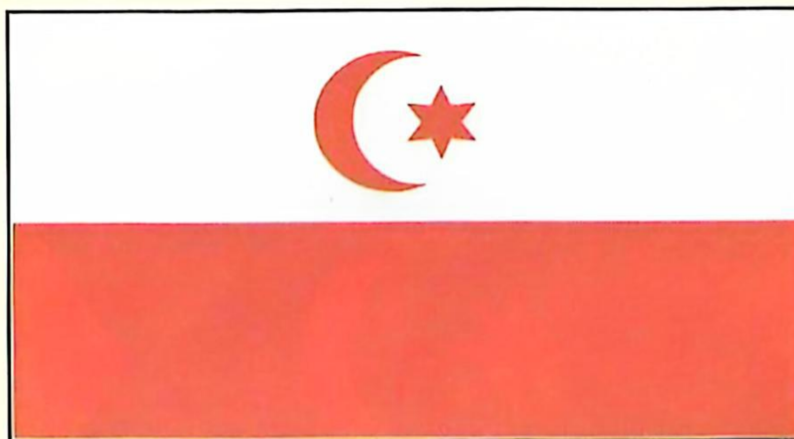
Za vrijeme borbe za autonomiju Bosne od 1831. do 1832. godine pod vođstvom Husein-kapetana Gradaščevića korištena je zastava zelene boje sa žutim mjesecom i zvijezdom petokrakom u sredini.

Zastava iz vremena pokreta Husein-kapetana Gradščevića

Nakon odluka Berlinskog kongresa po kojima je Austro-ugarskoj monarhiji Bosna data na upravu, osmanske trupe povučene su iz Bosne i Hercegovine. U isto vrijeme je u Sarajevu izabrana Narodna vlada, koja je faktički proglasila nezavisnost Bosne. Organizovan je otpor ulasku austrougarskih trupa u Bosnu, a zastava koja je korištena u ovom pokretu bila je zelene boje sa žutim polumjesecom i zvijezdom petokrakom u sredini, a usvojena je 28. juna 1878. godine. Dakle, radi se o istoj ili sličnoj zastavi kakva je ona iz vremena borbi za autonomiju Bosne 1831-32. godine.

Prilikom borbi protiv austrougarske okupacije Bosne 1878. godine korištena je i zastava u čijem gornjem polju se nalazio crveni polumjesec sa crvenom šestokrakom zvijezdom.

Poslije austrougarskog preuzimanja Bosne i Hercegovine 1878. godine izrađena je nova zastava za Bosnu i Hercegovinu. Inače zastave zemalja unutar Austro-Ugarske monarhije imale su standardiziran izgled. Sve su zastave bile vodoravno podijeljene na dva dijela u različitim bojama. Za zastavu Bosne i Hercegovine izabrane su crvena boja za gornje polje i žuta boja za donje polje. Na sredini zastave se nalazio tadašnji grb Bosne i Hercegovine. Zastava je usvojena krajem 1878. godine.

Zastava Bosne i Hercegovine za vrijeme austrougarske uprave

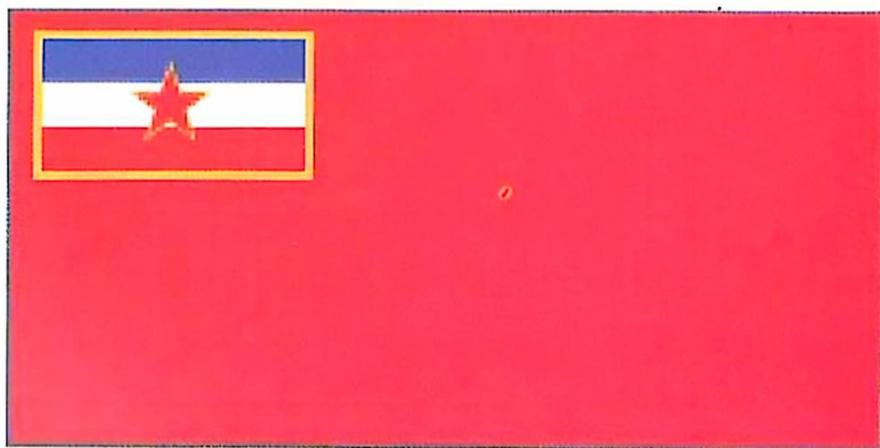

Grb Bosne i Hercegovine za vrijeme austrougarske uprave

U vrijeme Kraljevine Srba Hrvata i Slovenaca odnosno Kraljevine Jugoslavije Bosna nije bila zasebni entitet, pa tako nije ni imala grb i zastavu u zvaničnoj upotrebi.

U periodu 1945-1992. Bosna i Hercegovina kao republika u okviru socijalističke Jugoslavije imala je svoju zastavu i svoj grb. Grb i zastava Narodne Republike Bosne i Hercegovine usvojeni su 31. decembra 1946. godine. Grb je imao sljedeći izgled: iza dva ukrštena snopa pšenice nalazila se kontura naselja, sa dva dimnjaka i zupčanikom, sve okruženo vijencem s crvenom trakom. Vijenac se sastoji od grančica bukve sa lijeve strane i grančica jele sa desne strane, i nadvišen je zlatno obrubljenom crvenom petokrakom zvijezdom.

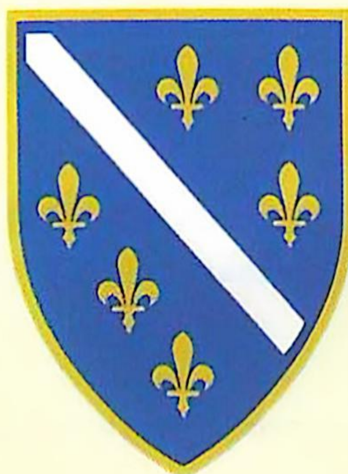

Grb i zastava Narodne Republike Bosne i Hercegovine (Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine)

Grb i zastava Republike Bosne i Hercegovine, usvojeni 4. maja 1992. godne, zasnivali su se na simbolima srednjovjekovne Bosne i bosanske dinastije Kotromanića. Zastava Republike Bosne i Hercegovine bila je pravougaonog

oblika, bijele boje sa grbom Republike Bosne i Hercegovine u sredini. Za grb Republike Bosne i Hercegovine usvojen je stilizovani kraljevski grb bosanske dinastije Kotromanića. Zastava Republike Bosne i Hercegovine prvi put je zvanično predstavljena 22. maja 1992. godine pred zgradom Organizacije Ujedinjenih Nacija u Njujorku. Tog dana Republika Bosna i Hercegovina zvanično je primljena u članstvo Organizacije Ujedinjenih Nacija a njena zastava je svečano podignuta na jarbol pored drugih zastava članica ove svjetske organizacije.

Grb Republike Bosne i Hegcegovine

Zastava Republike Bosne i Hegcegovine

Sadašnji grb i zastava Bosne i Hercegovine usvojeni su 4. februara 199ε godine, odlukom Visokog predstavnika za provođenje dejtonskog mirovno sporazuma Karlosa Vestendorpa. Zastava je plave boje, pravougaonog oblika desno od centra nalazi se trougao žute boje. Paralelno lijevoj strani trougla, o

gornjeg ruba zastave do donjeg ruba, proteže se red devet bijelih petokrakih izlazećih zvijezda. Zastava je prvi put predstavljena na Zimskim olimpijskim igrama u Naganu (Japan) 1998. godine.

Grb čini plavi štit, u čijem se gornjem desnom uglu nalazi zlatni trougao, a paralelno lijevoj strani trougla, od gornjeg do donjeg ruba, proteže sedam srebrenih izlazećih zvijezda. Grb je sastavni dio zastave Bosne i Hercegovine i simbol je njenog historijskog i državnog kontinuiteta u novim, promijenjenim društvenim okolnostima.

3. Nastanak i razvoj 2. Korpusa

Vojno-politička situacija na prostorima bivše Jugoslavije krajem 1991. godine i početkom 1992. godine stavila je političko rukovodstvo Bosne i Hercegovine pred izazove donošenja odluka od historijskog značaja za državu Bosnu i Hercegovinu. Poslije agresije na Sloveniju i Hrvatsku politički vrh Bosne i Hercegovine na čelu sa predsjednikom Alijom Izetbegovićem činio je sve da se izbjegne rat na prostoru Bosne i Hercegovine. Međutim premještanje i koncentracija snaga bivše JNA iz Slovenije i Hrvatske na teritoriju Bosne i Hercegovine i aktivnosti Novosadskog, Valjevskog, Užičkog i Titogradskog korpusa prema Bosni i Hercegovini, te agresivna politika koju je vodila Srpska demokratska stranka jasno su ukazivali političkom rukovodstvu i patriotima Bosne i Hercegovine da se rat na prostorima Bosne i Hercegovine ne može izbjeći.

Na zasjedanju Skupštine Bosne i Hercegovine 24. - 25. januara 1992. godine, u skladu sa stavovima Arbitražne komisije Konferencije o Jugoslaviji od 15. januara 1992. godine (Badinterova komisija) donijeta je Odluka o raspisivanju referenduma za utvrđivanje statusa Bosne i Hercegovine. Istog dana delegati SDS i jedan broj delegata iz reda srpskog naroda iz nekih drugih stranaka, napuštaju skupštinu. Oni su već prethodno formirali tzv. skupštinu srpskog naroda u Bosni i Hercegovini (24. oktobra 1991. godine) i proglasili Republiku srpskog naroda BiH (9. januara 1992. godine).

Referendum o nezavisnosti Bosne i Hercegovine održan je 29. februara i 1. marta 1992. godine, na kojem se preko 64 % građana izjasnilo za cjelovitu i nezavisnu državu Bosnu i Hercegovinu. Uslijedilo je međunarodno priznanje države Bosne i Hercegovine 6. aprila 1992. godine.

U isto vrijeme odvija se proces političko-pravne i teritorijalne dezintegracije SFRJ, koja je rezultirala agresijom na međunarodno priznatu državu Bosnu i Hercegovinu od strane četvrte vojne sile u Evropi uz podršku srpskih paravojnih snaga iz Srbije i Bosne i Hercegovine. Još ranije agresija je otpočela napadom jedinica JNA na male hercegovačko selo Ravno, koje je 18. septembra 1991. godine sravnjeno sa zemljom. Agresija je intenzivirana u martu i aprilu 1992. godine (napad JNA i srpskih paravojnih snaga 7. marta na Čapljinu, 13. marta na Višegrad, 15. marta na Bosanski Brod, 1. aprila na Bijeljinu i druga mjesta).

U takvoj situaciji Predsjedništvo Bosne i Hercegovine 4. aprila 1992. godine donosi odluku o mobilizaciji jedinica Teritorijalne odbrane, rezervnog sastava milicije i jedinica civilne zaštite. Nekoliko dana kasnije, 8. aprila 1992. godine Predsjedništvo Republike Bosne i Hercegovine (RBiH) donosi Uredbu o ukidanju dotadašnjeg Republičkog štaba Teritorijalne odbrane i formiranju Štaba Teritorijalne odbrane Republike Bosne i Hercegovine (Štab TO RBiH). Istog dana

Predsjedništvo donosi i Uredbu o proglašenju neposredne ratne opasnosti, a dan kasnije i Odluku o objedinjavanju i stavljanju svih naoružanih formacija pod komandu novog Štaba TO RBiH, zaključno sa 15. aprilom 1992. godine.

Odbrana države organizovana je kroz Patriotsku ligu, jedinice MUP i druge organizovane formacije. Uzima se da je začetak organizacije odbrane poznati skup u Domu milicije u Sarajevu 10. juna 1991. godine, na kojem je uz prisustvo eminentnih političkih predstavnika bošnjačkog naroda formiran Savjet za nacionalnu odbranu, koji će rezultirati osnivanjem Patriotske lige kao vojne komponente odbrane države i naroda. Formiraju se jedinice različitog sastava, obično vodovi i čete, uglavnom naoružane lahkim pješadijskim naoružanjem.

U skladu sa Uredbom Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine o formiranju Štaba Teritorijalne odbrane Republike Bosne i Hercegovine (Štab TO RBiH), pripadnici Okružnog štaba TO Tuzla koji su izrazili svoju lojalnost 9. aprila nastavljaju svoj rad. Međutim, pod pritiskom komande 17. korpusa tzv. JNA i pod prijetnjom hapšenja bili su prisiljeni napustiti prostorije štaba bez mogućnosti iznošenja ličnog naoružanja i dokumentacije. U tadašnjem Okružnom štabu TO Tuzla na raspolaganje Štabu TO RBiH stavili su se: 4 aktivna oficira, 63 rezervna oficira, 17 mlađih oficira i 19 građanskih lica, odnosno 103 pripadnika ili 44%. Okružni štab TO Tuzla napustili su uglavnom pripadnici srpske nacionalnosti, kao što je to bio slučaj i u većini drugih štabova širom Bosne i Hercegovine. Nekoliko dana kasnije, 12. aprila 1992. godine naredbom Ministarstva odbrane RBiH za komandanta Okružnog štaba TO Tuzla postavljen je Vahid Karavelić, dotadašnji komandant Regionalnog štaba Patriotske lige za sjeveroistočnu Bosnu. Istog dana u Okružni štab TO Tuzla od strane komandanta Štaba TO RBiH dostavljena je Direktiva za odbranu suvereniteta i nezavisnosti RBiH.

Odlukom Predsjedništva RBiH o vojno-teritorijalnoj podjeli BiH na okružne štabove TO i prepotčinjavanju opštinskih štabova TO, usvojenom 21. aprila 1992. godine, pod nadležnost Okružnog štaba TO Tuzla stavljene su opštine: Banovići, Bijeljina, Brčko, Gračanica, Gradačac, Kalesija, Kladanj, Lopare, Lukavac, Orašje, Srebrenica, Tuzla, Šekovići, Ugljevik, Vlasenica, Zvornik i Živinice.

U aprilu i maju 1992.godine, Okružni štab TO Tuzla radi na formiranju novih opštinskih štabova TO, formiranju jedinica, nabavci oružja, sanitetskog materijala, vojne opreme, evidentiranju rezervnih starješina i aktivnih vojnih lica koji su izrazili želju za angažiranjem u TO.

Za kratko vrijeme Okružni štab TO Tuzla je na direktnoj vezi imao sve opštinske štabove TO sa odredima, kao i četu Patriotske lige koja 15. aprila prerasta u Zaštitnu četu Okružnog štaba TO Tuzla.

Ipak, ono što je bilo evidentno, tzv. JNA je još uvjek bila u Tuzli, te se zbog toga otpor pripremao u ilegali. Komandanta Okružnog štaba TO Tuzla Vahida

Karavelića, sa grupom njegovih najbližih saradnika uhapsili su pripadnici JNA 27. aprila 1992. godine u Živinicama i sproveli na saslušanje u Beograd. Naredbom Ministarstva odbrane RBiH od 29. aprila 1992. godine na dužnost komandanta Okružnog štaba TO Tuzla postavljen je Željko Knez, dok je za načelnika štaba postavljen Hazim Šadić.

U aprilu i maju 1992. godine formirano je 16 opštinskih štabova teritorijalne odbrane (OpŠTO), koji su u svom sastavu imali odrede i čete: Tuzla, Lukavac, Srebrenik, Gradačac, Gračanica, Čelić, Kladanj, Kalesija, Zvornik, Teočak (Ugljevik), Bijeljina, Živinice, Banovići, Bratunac, Vlasenica i Srebrenica.

Zbog lakšeg rukovođenja i komandovanja u izvođenju borbenih dejstava, povezanosti slobodnih teritorija i logističke podrške povremeno su u sastavu Okružnog štaba TO Tuzla bili štabovi TO opština Han Pijesak, Olovo, Sokolac, te opštinski štabovi Maglaja, Tešnja, Teslića i Doboja, iz kojih će kasnije nastati Operativna grupa Doboj – Jug (OG-7).

Na dan 30. juna 1992. godine stanje u zoni odgovornosti Okružnog štaba TO Tuzla bilo je sljedeće: 13 potpuno formiranih i popunjenih opštinskih štabova TO sa 363 pripadnika, 46 vodova sa 1266 pripadnika, 56 četa sa 5410 pripadnika, 51 bataljon sa 27699 pripadnika, 2 brigade sa 2921 pripadnika, odnosno ukupno 168 različitih jedinica sa 37659 pripadnika.

Ovako brzo narastanje jedinica TO na prostoru Okružnog štaba TO bilo je rezultat dobre organizacije Okružnog štaba TO Tuzla i pripadajućih opštinskih štabova TO, koji su u hodu vršili mobilizaciju jedinica i iste upućivali na front. Jedan od ključnih faktora koji je uticao na brzo formiranje brigada Teritorijalne odbrane bilo je zauzimanje skladišta Kozlovac u kome se nalazilo naoružanje štabova Teritorijalne odbrane opština Tuzla, Lukavac i Srebrenik. Ova akcija uspješno je izvedena 15/16. maja 1992. godine, a već sutradan 16. maja 1992. godine formirana je 1. Tuzlanska brigada, koja je u cjelini naoružana tim naoružanjem.

Ovakav razvoj snaga TO omogućio je uspješno izvođenje odbrambenih i napadnih aktivnosti i oslobađanje novih teritorija. Najveći uspjeh jedinica u zoni odgovornosti Okružnog štaba TO Tuzla u tim prvim danima desio se 23. maja 1992. godine kada su jedinice TO Kalesije uz sadejstvo jedinica iz sastava TO Tuzle, sastavljenih uglavnom od boraca iz podrinjskih opština, oslobodile grad Kalesiju i niz prigradskih naselja. I na ostalim ratištima jedinice TO imaju uspjeha, tako jedinice 1. Tuzlanske brigade 11. juna kreću u žestok napad na položaje četnika na Majevici i oslobađaju prevoj na Majevici kod lovačkog doma. Ve 19. juna 1992. godine jedinice TO Tuzla odbacuju agresora na sam greben Majevice i oslobađaju niz podmajevičkih sela (Kovačica, Požarnica i dr.). Združene snage TO Tuzle i Srebrenika 30. avgusta 1992. godine oslobađaju Tinju, Potpe i Smoluću. U sjeveroistočnoj Bosni jedinice TO Gradačca i Brčkog vode žestok

borbe za odbranu Gradačca i Bosanske Posavine. Poslije pada Bosanskog Broda, Odžaka i Modriče agresorske snage jakim oklopom mehanizovanim snagama, podržane avijacijom izvode žestoku ofanzivu na posavskom ratištu s ciljem zauzimanja Gradačca, proširenja koridora za 10 do 15 kilometara i potpunog odbacivanja naših snaga iz Posavine i nabacivanje istih na obronke Majevice. Novonastala situacija tražila je od komande Okružnog štaba TO Tuzla brzu reakciju, jer jedinice TO Gradačca i Brčkog same nisu mogle odoljeti žestokoj ofanzivi agresora. U dotadašnjim borbama pokazalo se da jedinice TO nisu u mogućnosti same da brane svoju slobodnu teritoriju, a kamoli da izvode ofanzivna dejstva. Iskustvo angažovanja združenih jedinica TO i angažovanje jedinica van svoje matične zone odgovornosti pozitivno je uticalo tako da je komanda Okružnog štaba TO u tim kritičnim danima za odbranu Gradačca i Bosanske Posavine donijela odluku da se iz svih opštinskih štabova angažuju jedinice od čete do bataljona koje su po planu Okružnog štaba upućivane na ratište.

Komanda 2. Korpusa

Razvoj situacije na ratištu i samo narastanje jedinica zahtjevalo je da se pristupi detaljnoj reorganizaciji štabova i jedinica TO na cijelom prostoru Bosne i Hercegovine. Na osnovu detaljne procjene situacije Predsjedništvo RBiH 3.

septembra 1992. godine donosi Odluku o ukidanju Republičkog štaba TO i okružnih štabova TO i formiranju Štaba vrhovne komande i formiranje korpusa. Naredbom Štaba vrhovne komande od 29 septembra 1992. godine okružni štabovi prerastaju u komande korpusa. Istom naredbom u sastav 2 Korpusa ARBiH ulaze okružni štabovi Tuzla i Doboj sa svim svojim opštinskim štabovima i svim jedinicama. Odlukom Predsjedništva od 30 oktobra 1992. godine za komandanta 2. Korpusa ARBiH postavljen je Željko Knez, a za njegovog zamjenika Hazim Šadić.

Na toj dužnosti ostao je do 12. februara 1993. godine, kada je odlukom Predsjedništva RBiH dužnost komandanta preuzeo general Hazim Šadić. 25 novembra 1994. godine dužnost komandanta 2. Korpusa ARBiH preuzeo je general Sead Delić, koji će tu dužnost obnašati do kraja rata.

Na dan formiranja 2. korpus brojao je 49 972 boraca, sa sljedećim sastavom

- komande okružnih štabova TO Tuzla i Doboj,
- prištapske jedinice
- zaštitna četa,
- Odred Vjetrenik,
- 21. brigada Srebrenik,
- 107. motorizovana brigada Gradačac,
- 108. motorizovana brigada Brčko,
- OpŠTO Čelić sa jedinicama,
- 117. brdska brigada Lukavac,
- 111. bbr Gračanica,
- Rejonski štab TO Klokotnica (kasnije 109. brdska brigada Doboj),
- OpŠTO Kladanj sa jedinicama (kasnije 301. i 302. brigada Kladanj),
- OpŠTO Kalesija sa jedinicama (kasnije 205. brdska brigada Kalesija),
- OpŠTO Zvornik sa jedinicama (kasnije 206. brdska brigada Zvornik),
- 1. Teočanska brigada,
- OpŠTO Tuzla sa brigadama (1. 2. i 3. Tuzlanska brigada i 115. brigada HVO
- OpŠTO Živinice sa jedinicama,
- OpŠTO Banovići sa jedinicama (kasnije 119. brdska brigada Banovići),
- OpŠTO Bratunac sa jedinicama,
- OpŠTO Vlasenica sa jedinicama,
- Štab TO Srebrenica sa jedinicama,
- OpŠTO Tešanj, Maglaj, Teslić i Doboj sa jedinicama.

Do kraja 1992. godine komanda 2. Korpusa ARBiH izvršila je planirane organizacijsko-formacijske promjene, po kojima su opštinski štabovi TO (OpŠTO) pojedinih subregija objedinjeni u operativne grupe.

Komandanti korpusa i operativnih grupa sa komandantom Rasimom Delićem

U zoni odgovornosti 2. Korpusa A RBiH bilo je 8 operativnih grupa (OG):

OG-1 Bosanska Posavina (107. brigada Gradačac, 108. brigada Brčko, 21. brigada Srebrenik i 208. brigada Čelić, odnosno opštinski štabovi TO Gradačac, Brčko, Srebrenik i Čelić),

OG-2 Gračanica (117. brigada Lukavac, 111. brigada Gračanica i 109. brigada Doboj Istok, odnosno opštinski štabovi TO Gračanica i Lukavac),

OG-3 Kladanj (301. i 302. brigada Kladanj i 1. Olovska brigada, odnosno opštinski štabovi TO Kladanj i Vlasenica),

OG-4 Kalesija (205. brigada Kalesija, 206. brigada Zvornik, 1. Muslimanska Podrinjska brigada i 1. Teočanska brigada, odnosno opštinski štabovi TO Kalesija, Zvornik, Teočak i Bijeljina),

OG-5 Tuzla (1. 2. i 3. Tuzlanska brigada i 115. brigada HVO Zrinjski, odnosno opštinski štab TO Tuzla),

OG-6 Živinice (116. brigada i 210. brigada Živinice i 119. brdska brigada Banovići, odnosno opštinski štabovi TO Živinice i Banovići),

OG-7 Doboj - Jug (201. 201. 203. i 204. brigada i 110 br HVO Usora, odnosno opštinski štabovi TO Maglaj, Tešanj, Teslić i Doboj),

OG-8 Srebrenica (sa jedinicama OpŠTO Srebrenica, Vlasenica i Bratunac), sa ukupnim brojnim stanjem od 77 647 boraca.

U toku 1994. godine došlo je do spajanja operativnih grupa OG-3 i OG-6.

Na osnovu Odluke Predsjedništva RBiH o šemi organizacije Armije RBiH, u cilju veće efikasnosti u vođenju oslobodilačke borbe komandant Generalštaba Armije RBiH naređenjem od 12.01.1995. godine regulisao je preformiranje operativnih grupa i formiranje divizija kopnene vojske (KoV). Divizije su formirane 1. marta 1995. godine.

U zoni odgovornosti 2. korpusa formirano je pet divizija KoV, i to:

21. divizija sa sjedištem u Srebreniku,
22. divizija sa sjedištem u Gračanici,
24. divizija sa sjedištem u Živinicama,
25. divizija sa sjedištem u Tuzli,
28. divizija sa sjedištem u Srebrenici,

sa ukupnim brojnim stanjem od 67 035 boraca.

U toku jula i avgusta 1995. godine, nakon proboja boraca 28. divizije iz Srebrenice, dolazi do spajanja 24. i 28. divizije KoV u 28. diviziju KoV Živinice. U septembru ova divizija izlazi iz sastava 2. Korpusa ARBiH i od tada je na direktnoj vezi Generalštaba Armije RBiH.

3.1. Najznačajniji uspjesi 2. Korpusa ARBiH

Od svog osnivanja pa do kraja rata 2. Korpus Armije RBiH je ostvario niz uspjeha, kako u pogledu ukupne organizacije, tako i u pogledu izvođenja borbenih dejstava:

- komanda 2. Korpusa Armije RBiH sa potčinjenim komandama vrlo brzo je izvršila naređene ogranizacijsko formacijsko promjene i prva je po ocjeni pretpostavljenih komandi jedinice TO transformisala u komande i jedinice Armije Republike Bosne i Hercegovine,
- prema ocjenama Predsjedništva RBiH i Štaba vrhovne komande (kasnije Generalštaba Armije RBiH), 2. Korpus Armije RBiH je važio za najorganizovanij i najuvojničeniji od svih korpusa Armije RBiH,
- 2. Korpus Armije RBiH je bio daleko najveći korpus u Armiji RBiH,
- 2. Korpus Armije RBiH je branio daleko najveću slobodnu teritoriju na pros toru RBiH, sa linijama odbrane dužine preko 700 kilometara,
- 2. Korpus Armije RBiH je od svog osnivanja pa do kraja rata sačuva multietnički sastav, u njemu su imali mjesto i na najodgovornijim dužnostim svi oni kojima je RBiH bila jedina domovina,
- 2. Korpus Armije RBiH je korpus u čijoj zoni odgovornosti nije došlo do su koba jedinica Armije RBiH i HVO, i gdje je sistem rukovođenja i komandovanj nad svim komandama i jedinicama u potpunosti funkcionisao,

- na prostoru 2. Korpusa Armije RBiH oslobođen je prvi grad u Bosni i Hercegovini (Kalesija 23. maja 1992. godine),

- 2. Korpus Armije RBiH je veoma uspješno vodio protivoklopnu borbu i vrlo uspješno se suprostavljao žestokim ofanzivama većih oklopno-mehanizovani snaga agresora,

- veliki, mozda i najveći uspjeh 2. Korpusa Armije Republike Bosne i Hercegovine je odbrana Gradačca i velikog dijela Bosanske Posavine i odolijevanje žestokim ofanzivama agresora, koji je imao za cilj zauzimanje Gradačca i dijela Brčanskog ratišta, te odbacivanje jedinica sa tog prostora i nabacivanja na obronke Majevice,

- vrlo uspješno zaustavljanje agresorskih ofanziva pod nazivom "Seminar" i "Čekić i nakovanj" na zvorničko – teočanskom ratištu i nanošenje agresoru velikih gubitaka,

- jedinice OG – 7 u potpunosti su slomile ofanzivu agresorskog 2. Krajiškog korpusa i 21. marta 1994. godine u poznatoj bici na Usori kod Matuzića u jednom danu uništili 9 tenkova T – 95, zarobili 2 tenka i uništili 7 oklopnih transpontera. Poslije te bitke agresorski 2. Krajiški korpus nikada se nije oporavio, a njegov komandant general Slavko Lisica smijenjen je sa dužnosti i penzionIsan,

Uništeni oklopni voz u Gradačcu

- 2. Korpus Armije RBiH je prvi formirao manevarske jedinice (bataljone i brigade) i već u drugoj polovini 1993. godine iz potpune defanzive krenuo u izvođenje ofanzivnih dejstava i oslobađanja teritorija. Ovdje treba istaći uspješne akcije i oslobađanje Vijenca, Crnog vrha, Visa, Lisače, Donje Brke, uništenje oklopnog voza kod Gradačca i oslobađanje teritorije oko Gradačca, kao i uspješna deblokada OG – 7 dejstvom združenih jedinice 2. Korpusa Armije RBiH,

Na Lisači u novembru 1994.godine

- jedan od najvećih uspjeha je operacija "Vozuća" 1995. godine kada su združene jedinice 2. i 3. Korpusa Armije RBiH uspjele da razbiju vrlo jake agresorske snage i da omoguće i fizički spajanje ova dva korpusa.

Ovo su samo neki od niza značajnih uspjeha 2. Korpusa Armije RBiH u toku agresije na Republiku Bosne i Hercegovine. Uspjesi 2. Korpusa, kao i drugih korpusa Armije RBiH, bili su dobra podloga Predsjedništvu i političkom rukovodstvu RBiH u iznalaženju političkih riješenja za okončanje agresije na Republiku Bosnu i Hercegovinu,

U zadnjoj godini rata 2. Korpus Armije RBiH skupio je dovoljno snage i u združenoj operaciji sa 3. korpusom konačno razbio blokadu u kojoj je agreso

preko Ozrenskog grebena i Vozuće držao Tuzlansku regiju. Dejtonski mirovni ugovor zaustavio je 2. Korpus i Armiju RBiH u oslobodilačkom pohodu.

Kroz 2. Korpus Armije RBiH prošlo je oko 120 hiljada boraca. Pod komandom 2. Korpusa A RBiH bilo je 38 brigada, od kojih 10 "viteških", 7 "slavnih" i 7 "oslobodilačkih".

Iz 2. Korpusa Armije RBiH najviše vojničko ratno priznanje značku "Zlatni ljiljan" dobila su 452 borca, a trojica su odlikovani Ordenom Heroja oslobodilačkog rata.

Od formiranja 2. Korpusa Armije RBiH do kraja rata, zbog organizacijsko-formacijskih promjena, mijenjao se broj jedinica i broj ljudi angažovanih u jedinicama, tako da je kroz jedinice ovog korpusa prošlo 168 400 boraca, od čega 3 300 žena. U jedinicama 2. Korpusa Armije RBiH poginulo je preko 11 hiljada boraca, a oko 7 hiljada boraca ovog korpusa su iz rata izašli kao ratni vojni invalidi. Oni su ugradili svoje živote i dijelove tijela u borbi za opstojnost i suverenost svoje domovine i slobodu svih bosanskohercegovačkih građana.

Nakon Dejtonskog mirovnog sporazuma 2. Korpus Armije R BiH nastavio je svoj rad i djelovanje u okviru Vojske Federacije BiH sve do 2006. godine. U mirnodopskom periodu svog djelovanja, 2. korpus VF BiH je učestvovao u izgradnji i obnovi porušene i devastirane infrastrukture u Tuzlanskom, Zeničko-dobojskom i Srednje-bosanskom kantonu.

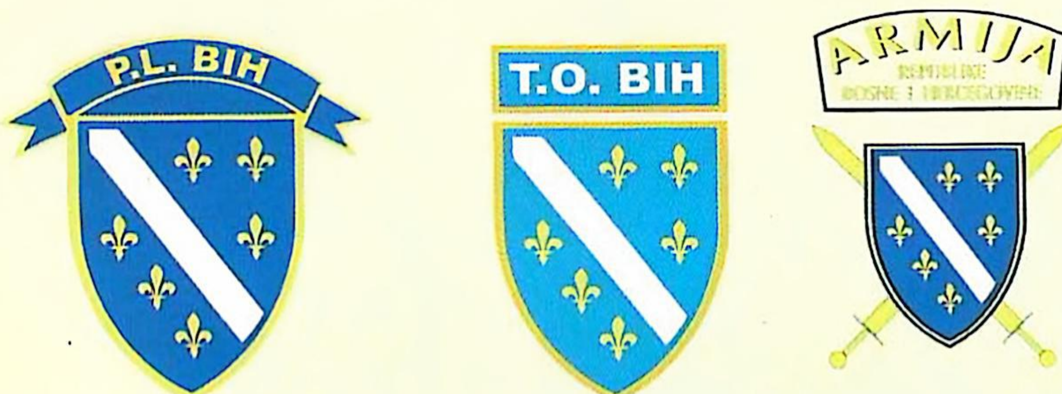
4. Zastave i amblemi jedinica 2. Korpusa Armije Republike Bosne i Hercegovine

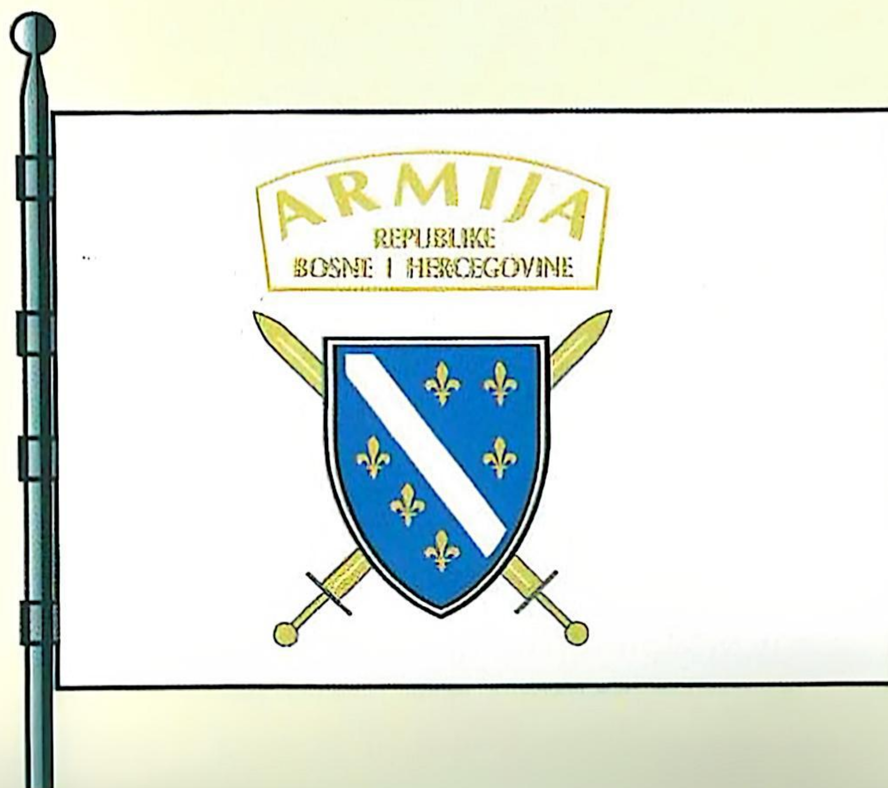
4.1 Zastave i grb Armije RBiH

Zastava Armije Republike BiH je bijele boje sa grbom u sredini. Grb Armije Republike BiH je zapravo grb Republike BiH uz dodatak dva zlatna mača koji prolaze dijagonalno kroz grb i natpisa sa nazivom armije iznad grba.

Zastave i druga obilježja jedinica Armije RBiH bile su izraz želje da se preko njih prikažu mnoge težnje, od ljiljana kao simbola srednjevjekovne bosanske državnosti do lokalnih obilježja.

Geneza nastajanja grba i zastave Armije RBiH može se pratiti u kontinuitetu od formiranja Patriotske lige BiH i Teritorijalne odbrane BiH.

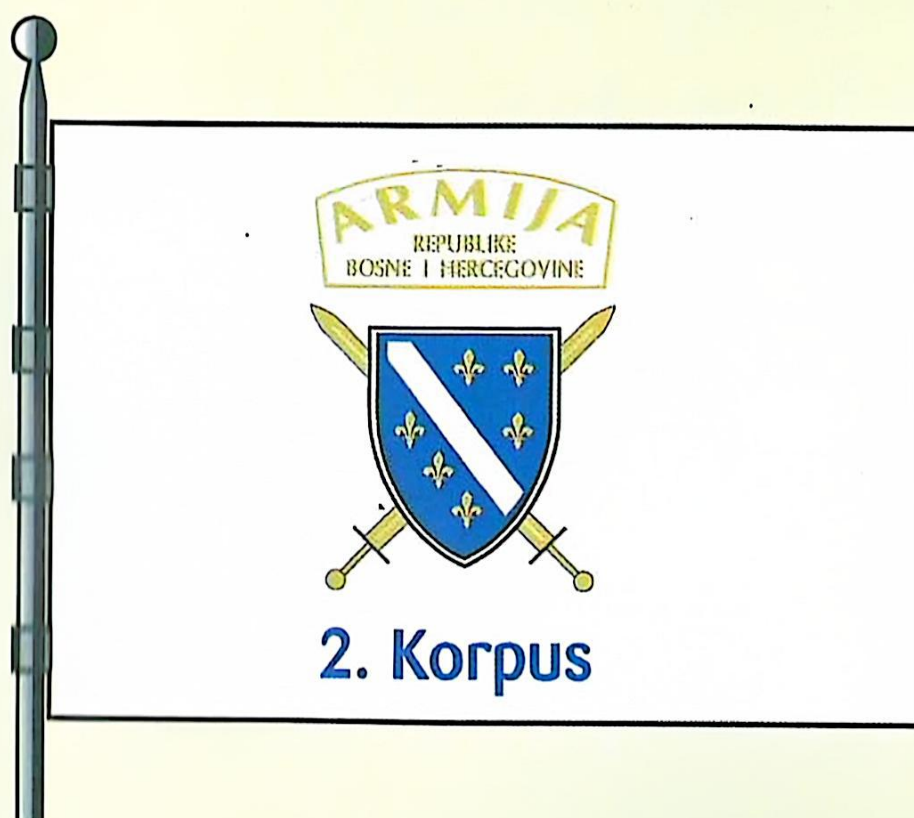

4.2 Zastava i grb 2. Korpusa Armije RBiH

U upotrebi su bile dvije varijante grba 2. Korpusa Arimje RBiH.

Zastava 2. Korpusa Armije RBiH

4.3 Zastave i amblemi divizija iz sastava 2. Korpusa Armije RBiH

21. DIVIZIJA KOV

21. divizija KoV formirana je 1. marta 1995. godine, na osnovu Odluke Predsjedništva RBiH i naređenja komandanta Generalštaba Armije RBiH. Nastavila je tradicije OG-1 Bosanska Posavina, koja je formirana je 7. septembra 1992. godine, po naredbi Okružnog štaba TO Tuzla. U sastav OG-1 ušle su jedinice sa područja Srebrenika, Brčkog, Gradačca i Čelića (107. motorizovana brigada Gradačac, 108. motorizovana brigada Brčko, 108. brigada HVO Brčko, 21. brigada Srebrenik i 208. brdska brigada Čelić, kao i Opštinski štab TO Srebrenik i Taktička grupa TG Tuzla). Komandno mjesto OG-1 uspostavljeno je u Ježincu kod Srebrenika.

U sastavu 21. divizije bile su brigade: 211. oslobodilačka brigada, 212. brdska brigada Srebrenik, 213. Viteška motorizovana brigada Gradačac, 215. Viteška motorizovana brigada Brčko, 217. Viteška brdska brigada Gradačac

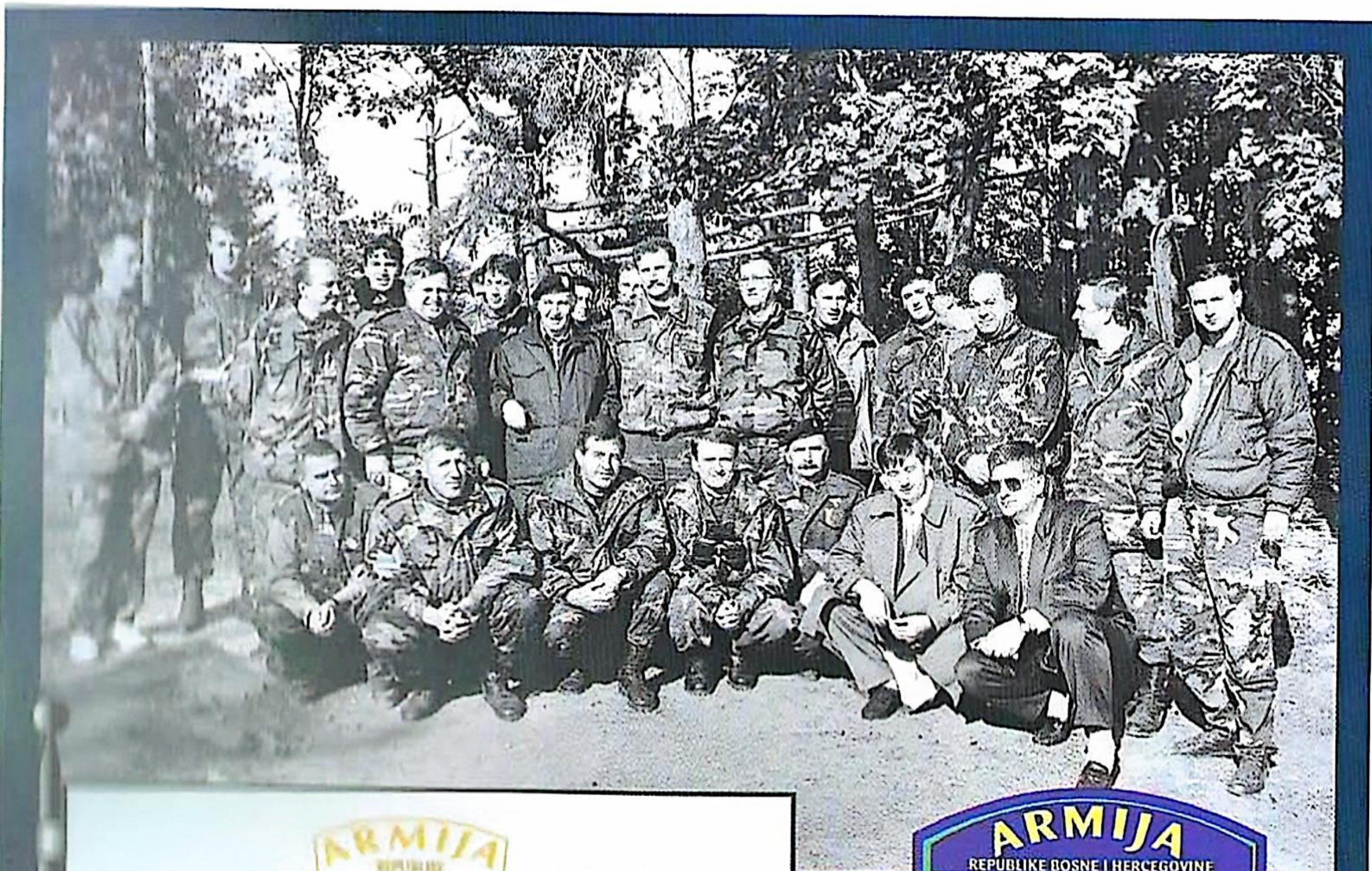
21.DIVIZIJA KOV; SMOTRA 108. BRIGADE BRČKO

22. DIVIZIJA KOV

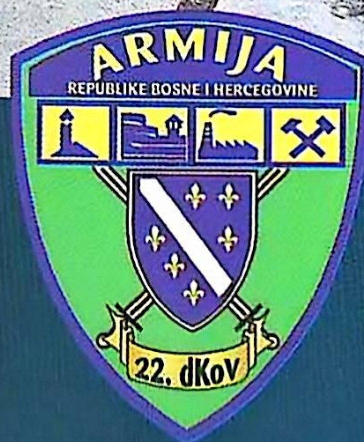
22. divizija KoV formirana je 1. marta 1995. godine, na osnovu Odluke Predsjedništva RBiH i naređenja komandanta Generalštaba Armije RBiH.

Nastavila je tradicije OG-2, koja je formirana po naredbi Okružnog štaba TO 27. septembra 1992. godine. U sastav OG-2 ušle su jedinice sa područja opština Gračanica, Lukavac i Doboj-Istok (111. brdska brigada Gračanica, 117. brdska brigada Lukavac i 109. brdska brigada Doboj i Opštinski štab TO Lukavac).

U sastavu 22. divizije bile su brigade: 221. brdska brigada Gračanica, 222. oslobodilačka brigada, 223. brdska brigada Lukavac, 224. brdska brigada Doboj i 225. Muslimanska brdska brigada Banovići.

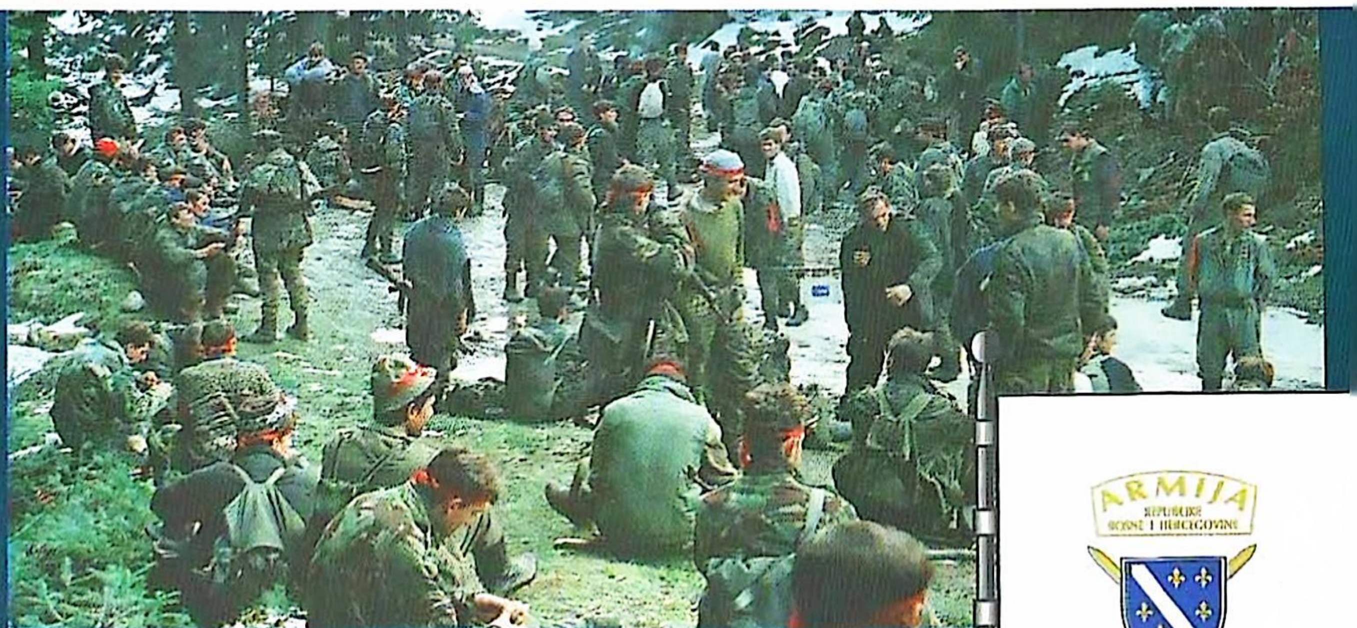

VIS - KOMANDA 22.DIVIZIJE KOV

24. DIVIZIJA KOV

24. divizija KoV formirana je 1. marta 1995. godine, na osnovu Odluke Predsjedništva RBiH i naređenja komandanta Generalštaba Armije RBiH. Nastala je od operativnih grupa OG-4 Kalesija i OG-6 Živinice. OG-4 Kalesija nastala je 4. septembra 1992. godine iz Taktičke grupe TG-4, a u njenom sastavu su bile 205. brdska brigada Kalesija, 206. brdska brigada Zvornik, 1. brdska brigada Teočak, 1. Muslimanska podrinjska brdska brigada i OpŠTO Kalesija. OG-3 Kladanj formirana je po naredbi Okružnog štaba TO Tuzla 4. septembra 1992. godine. U njenom sastavu su bile 121. brdska brigada Kladanj (nastala od 301. i 302. brdske brigade Kladanj), 11. brdska brigada Olovo i opštinski štab TO Kladanj (ranije i opštinski štabovi Olovo, Han Pijesak i Sokolac, kao i Ilijaš i Vareš). OG-6 Živinice formirana je 21.decembra.1992. godine u Živinicama, od jedinica sa područja Živinica i Banovića. U njenom sastavu su bile 210. brdska brigada Živinice, 116. brdska brigada Živinice, 119. brdska brigada Banovići i opštinsk štab TO Banovići. Od OG-6 Živinice i OG-3 Kladanj 1. marta 1994. godine formirana je OG-6 Istok. U sastavu 24. divizije KoV bile su brigade: 240. Muslimanska lahka brigada Živinice, 241. Sprečanska muslimanska lahka brigada Kalesija 242. Zvornička muslimanska lahka brigada, 243. Muslimansko podrinjska brdska brigada, 244. brdska brigada Kladanj, 245. brdska brigada Kalesija, 246 Viteška brdska brigada Zvornik, kao i 24. diverzantski bataljon Crni vukovi i 24 protivdiverzantski odred Živiničke ose.

24. DIVIZIJA KOV - BORCI 243. MPBR PRED BITKU

24. divizija ŽIVINICE

25. DIVIZIJA KOV

25. divizija KoV formirana je 1. marta 1995. godine, na osnovu Odluke Predsjedništva RBiH i naređenja komandanta Generalštaba Armije RBiH. Nastala je od Operativne grupe OG-5 Tuzla.

Aktivnosti na formiranju OG-5 počele su naredbom komande 2. Korpusa od 10. novembra 1992. godine. U njenom sastavu bile su 1. 2. i 3. motorizovana brigada Tuzla, 115. brigada HVO, Odred Vjetrenik, Mješoviti artiljerijski divizion (MAD) Tuzla, Divizion PVO i IDČ Panteri.

U sastavu 25. divizije bile su brigade: 251. lahka brigada Tuzla, 250. oslobodilačka brigada, 252. Slavna brdska brigada Tuzla, 253. brdska brigada Tuzla, 254. brdska brigada Čelić i 255. Slavna brdska brigada "Hajrudin Mešić" Teočak.

25. DIVIZIJA KOV - KOMANDANTSKO IZVIDANJE

4.4 Zastave i amblemi brigada iz sastava 2. Korpusa ARBiH

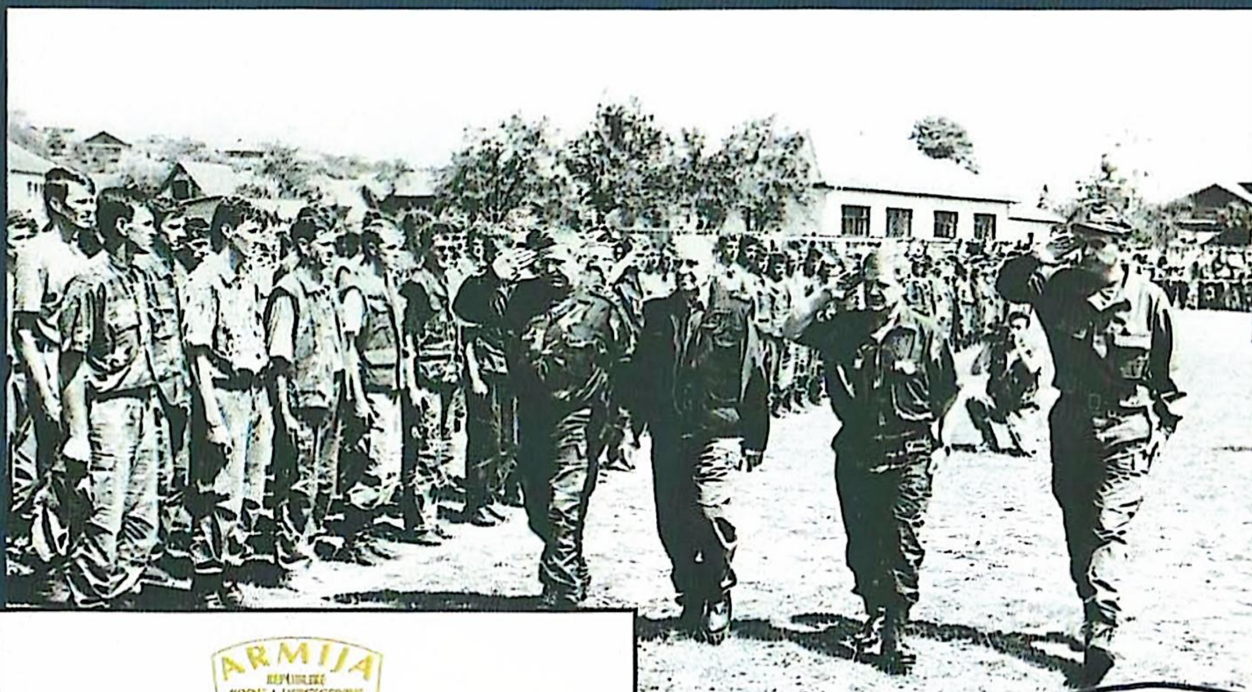
107. BRIGADA GRADAČAC

Do formiranja 107. brigade HVO Bosanska Posavina od jedinica pod komandom Štaba TO Gradačac dolazi 9. juna 1992. godine, a nekoliko dana kasnije (13. juna 1992. godine) Ratno predsjedništvo opštine Gradačac dalo je saglasnost na naziv brigade kao 107. brigada Muslimansko-Hrvatskog vijeća odbrane (MHVO). Brigada je proglašena "viteškom" 15. aprila 1993. godine po naredbi Štaba vrhovne komande OS BiH.

Preimenovana je 14. decembra 1993. godine u 107. Vitešku motorizovanu brigadu Gradačac. Bila je jedna je od najbrojnijih brigada ARBiH, tako da su reorganizacijom iz nje nastale dvije brigade: 213. Viteška motorizovana brigada Gradačac i 217. Viteška brdska brigada Gradačac.

Zona odgovornosti ove brigade uglavnom je bilo ratište u Bosanskoj Posavini

Najznačajniji uspjesi brigade vezani su za odbranu slobodnih teritorija opštine Gradačac i susjednih opština.

SMOTRA 107. MHVO GRADAČAC

108. BRIGADA BRČKO

Brigada je formirana 17. maja 1992. godine kao 108. brigada HVO "Bosanske Posavine" Brčko. Naređenjem komande 2. korpusa od 8. marta 1993. godine transformisana je u 108. motorizovanu brigadu Brčko i 108. HVO pješačku brigadu. Preimenovana je 18. januara 1995. godine u 215. Vitešku motorizovanu brigadu Brčko.

108. Brčanska brigada je zbog svojih uspjeha i popularnosti u narodu prozvana legendarnom brigadom, još puno prije nego što je od nadležnih organa proglašena viteškom.

108. LEGENDARNA BRIGADA BRČKO

Zona odgovornosti ove brigade uglavnom je bilo brčansko ratište, odnosno ratište u Bosanskoj posavini

Svi značajniji uspjesi brigade vezani su za odbranu slobodnih teritorija opštine Brčko i susjednih opština.

21. BRDSKA BRIGADA SREBRENIK

Brigada je formirana 1. septembra 1992. godine kao 21. pješadijska brigada, po naređenju GŠ i Okružnog štaba TO Tuzla. Nakon formiranja 21. divizije KoV transformisana je u 212. brdsku brigadu Srebrenik.

Zona odgovornosti ove brigade uglavnom je bila područje općine Srebrenik, kao i ratište u Bosanskoj Posavini

Svi značajniji uspjesi brigade vezani su za odbranu slobodnih teritorija opštine Srebrenik i susjednih opština u Bosanskoj Posavini.

GODIŠNJICA 212.BBR SREBRENIK

211. OSLOBODILAČKA BRIGADA

Brigada je formirana na osnovu odluke Predsjedništva RBIH o osnivanju oslobodilačkih brigada. Samo formiranje je uslijedilo po naređenju 2. korpusa od 31. oktobra 1994. godine, a prvo postrojavanje je izvršeno 11. aprila 1995. u Jelovče Selu kod Gradačca. U sastav brigade ušle su manevarske jedinice iz sastava 21. divizije KoV.

Kao oslobodilačka brigada djelovala je u raznim zonama odgovornosti, prema naređenjima komande 2. Korpusa ARBiH (Posavsko, Ozrensko, Majevičko i Sarajevsko ratiste).

Najznačajnije rezultate brigade je postigla u operaciji Uragan 95.

ARMIJA R BiH
211

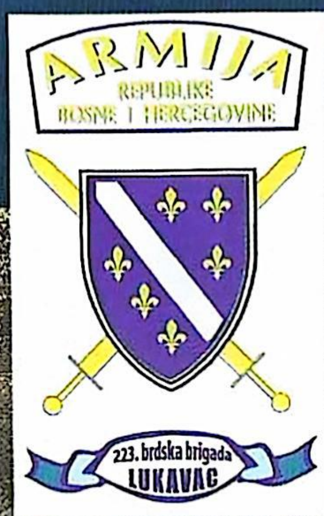
211. OBR
SREBRENIK

117. BRDSKA BRIGADA LUKAVAC

Formirana je po naređenju komandanta Okružnog štaba TO Tuzla od 27. septembra 1992. godine, kao 117. lukavačka brigada, od jedinica iz sastava Opštinskog štaba TO Lukavac. Preimenovana je u 223. brdsku brigadu Lukavac.

Zona odgovornosti brigade bilo je područje opštine Lukavac.

Značajniji uspjesi brigade vezani su za odbranu slobodnih teritorija opštine Lukavac i susjednih opština, oslobađanje Vijenca i dr.

222. BOSANSKA OSLOBODILAČKA BRIGADA

Brigada je formirana na osnovu naređenja komandanta Štaba vrhovne komande od 3. decembra 1993. godine od manevarskih jedinica 111. brdske brigade Gračanica, 117. brdske brigade Lukavac i 109. brdske brigade Doboj.

Kao oslobodilačka brigada djelovala je u više zona odgovornosti, po naređenjima pretpostavljene komande.

Značajniji uspjehe brigade je postigla u oslobađanju i odbrani teritorija na Ozrensko-trebavskom i Sarajevskom ratištu.

"MI NISMO PLANINARSKO DRUŠTVO, MI SMO 222. BOSANSKA OSLOBODILAČKA BRIGADA"

121. BRDSKA BRIGADA KLADANJ

Brigada je formirana 7. marta 1993. godine po naređenju komandanta 2. Korpusa ARBiH, a nastala je od 301. i 302. kladanjske brdske brigade. Do formiranja 301. i 302. brdske brigade Kladanj od postojećih jedinica Opštinskog štaba TO Kladanj, a po naređenju Okružnog štaba TO Tuzla, došlo je u novembru odnosno decembru 1992. godine. Po naredbi komandanta 24. divizije u martu 1995. godine 121. brdska brigada Kladanj mijenja naziv u 244. brdsku brigadu Kladanj, da bi 1. septembra 1995. godine brigada bila preimenovana je u 284 brdsku brigadu Kladanj. Zona odgovornosti brigade bilo je područje opštin Kladanj, Olovo i Vlasenica Značajniji uspjesi brigade vezani su za oslobađanje odbranu slobodnih teritorija opštine Kladanj i susjednih opština (oslobađanj Pelemiša i dr).

205. BRDSKA BRIGADA KALESIJA

Brigada je formirana 5. februra 1993. godine od jedinica iz sastava Opštinskog Štaba Kalesija, po naređenju komandanta 2. korpusa ARBiH. Iz manevarskih Jedinica ove brigade u junu 1994. godine formirana je 241. Sprečanska muslimanska lahka brigada Kalesija.

U Julu 1994. godine preimenovana je u 245. brdsku brigadu Kalesija.

Zona odgovornosti brigade bilo je područje opštine Kalesija i susjednih opština.

Značajniji uspjesi brigade vezani su za oslobođenje Kalesije i istočnih dijelova opštine Kalesija, koju su kao prvi oslobođeni grad u BiH 23. maja 1992. godine oslobodile jedinice iz kojih je proistekla ova brigada.

205. BRDSKA BRIGADA
KALESIJA

GODIŠNJICA 205. BRDSKE BRIGADE KALESIJA

206. BRDSKA BRIGADA ZVORNIK

Brigada je formirana 28. februara 1993. godine od jedinica pod komandon Opštinskog štaba TO Zvornik, po naređenju komandanta GŠ ARBiH. Proglašen je "viteškom", a u julu 1944. godine preimenovana je u 246. Višku brdsk brigadu Zvornik..

Zona odgovornosti brigade bilo je područje opštine Zvornik i susjedni opština.

Značajniji uspjesi brigade vezani su za oslobađanje i odbranu slobodnih ter torija opštine Zvornik i susjednih i drugih opština (slamanje ofanziva "Sem nar", "Čekić i nakovanj" i dr.).

246. VBBr

NA POLOŽAJIMA 206. VBBR ZVORNIK

241. SPREČANSKA MUSLIMANSKA LAHKA BRIGADA KALESIJA

Brigada je formirana 25. juna 1994. godine po odluci Predsjedništva RBiH, a na zahtjev Ratnog predsjedništva opštine Kalesija i Operativne grupe OG 4. Nastala je od 5. manevarskog bataljona i drugih jedinica iz sastava 205. brdske brigade Kalesija, a prvo postrojavanje izvršeno je istog dana na stadionu u Kikačima.

Kao manevarska brigada djelovala u zoni odgovornosti Operativne grupe OG-4 i 24. divizije KoV i na drugim ratištima, po naređenjima pretpostavljene komande.

Najznačajniji uspjeh brigade je oslobođenje Lisače na Majevičkom ratištu, u sadejstvu sa drugim jedinicama Operativne grupe OG-4 i 2. Korpusa ARBiH.

242. "MUSLIMANSKA" ZVORNIČKA LAHKA BRIGADA

Brigada je formirana 8. jula 1994. godine od manevarskih jedinica iz sastava 206. brdske brigade Zvornik, po naređenju komandanta GŠ ARBiH.
Kao manevarska brigada djelovala je u zoni odgovornosti Operativne grupe OG-4 i 24. divizije KoV i na drugim ratištima, po naređenjima pretpostavljene komande.

Značajniji uspjesi ove brigade vezani su za Majevičko ratište.

242. MZLBr

BORCI 242. MZLBr

PRVA TEOČANSKA BRIGADA

Kao Prva teočanska brigada formirana 16. septembra 1992. godine, po naređenju Načelnika Štaba vrhovne komande OS BiH. Proglašena je "slavnom", a po svom legendarnom komandantu Hajrudinu Mešiću nosila je njegovo ime. Prelaskom u sastav 25. divizije KoV preimenovana je u 255. Slavnu brdsku brigadu "Hajrudin Mešić".

Zona odgovornosti brigade bilo je područje opštine Ugljevik (Teočak), Zvornik i susjednih opština.

Značajniji uspjesi: oslobođenje dijelova opština Teočak (Ugljevik) i Zvornik, kao i uspjesi na Majevičkom i Ozrenskom ratištu.

LAVOVI SA TEOČAKA

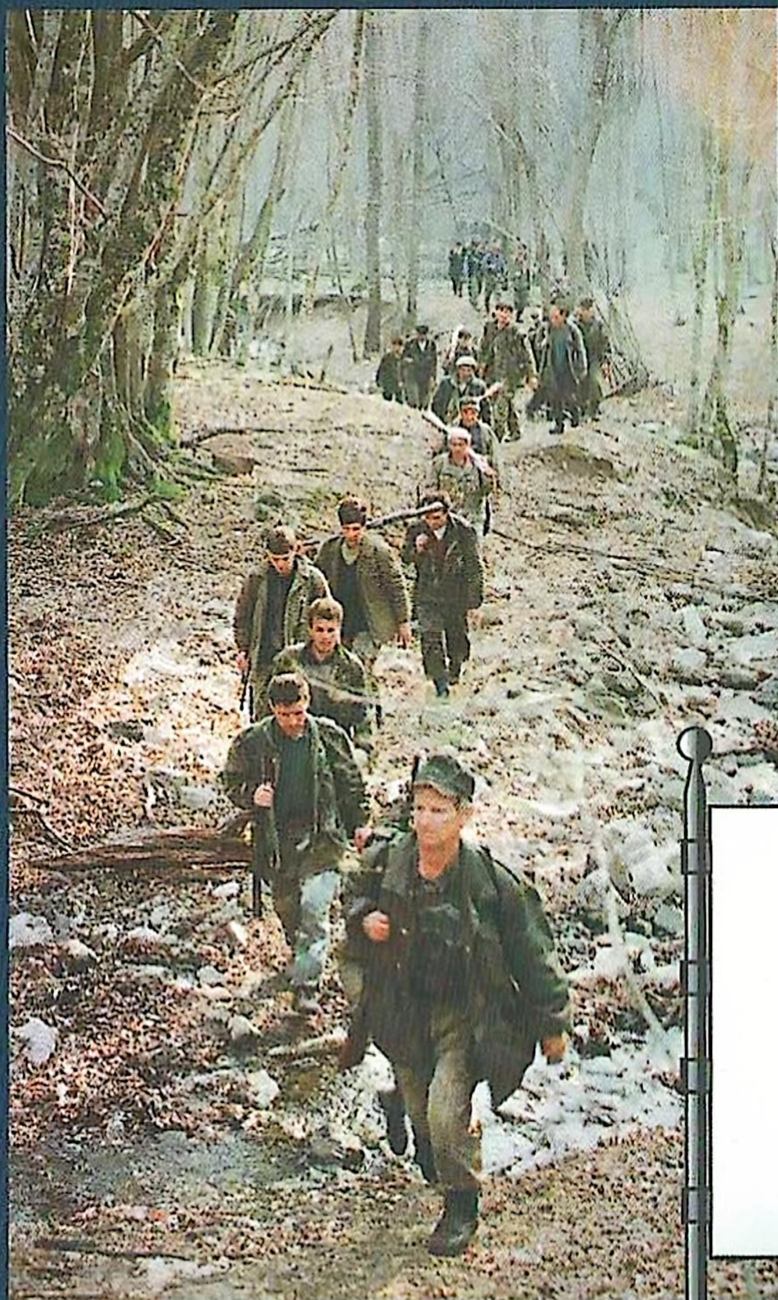
PRVA MUSLIMANSKO-PODRINJSKA BRIGADA (243 MPBBR)

Brigada formirana po naredbi komande 2. korpusa od 2. februara 1993. godine (prethodio zahtjev Koordinacionog odbora opština Podrinja. Zvornik, Vlasenica, Bratunac Srebrenica 29. januara 1993. godine). Od jedinica štabova TO Zvornik, Vlasenica, Bratunac i Srebrenica

Zona odgovornosti brigade bilo je područje opština Zvornik, Kladanj, Vlasenica i drugih opština.

Značajniji uspjesi brigade su odbrana slobodnih teritorija, uspjesi na Kladanjskom ratištu (Ašpilje) kao i na Ozrenskom i Sarajevskom ratištu.

Tradicije ove brigade nastavila je 243. MPbbr Vlasenica.

BORCI 1. MUSLIMANSKE PODRINJSKE BRDSKE BRIGADE

1. MUSLIMANSKA PODRINJSKA BRDSKA BRIGADA

1. MPbr

DEVETA "MUSLIMANSKA" OSLOBODILAČKA BRIGADA

Brigada je formirana naredbom GŠ ARBIH od 6. avgusta 1995. godine, od jedinica "Hasan Kaimija" iz 243. Muslimansko podrinjske brdske brigade, "Mudžahid" iz 283.br, "Zmaj od Bosne" iz 213 Viteške motorizovane brigade, "Sultan Fatih" iz 242 Muslimansko Zvorničke lahke brigade i iz ostalih jedinica. Nakon formiranja brigada je bila razmještena u Smolući kod Lukavca.

Kao oslobodilačka brigada djelovala je u više zona odgovornosti, po naređenjima pretpostavljenih komandi

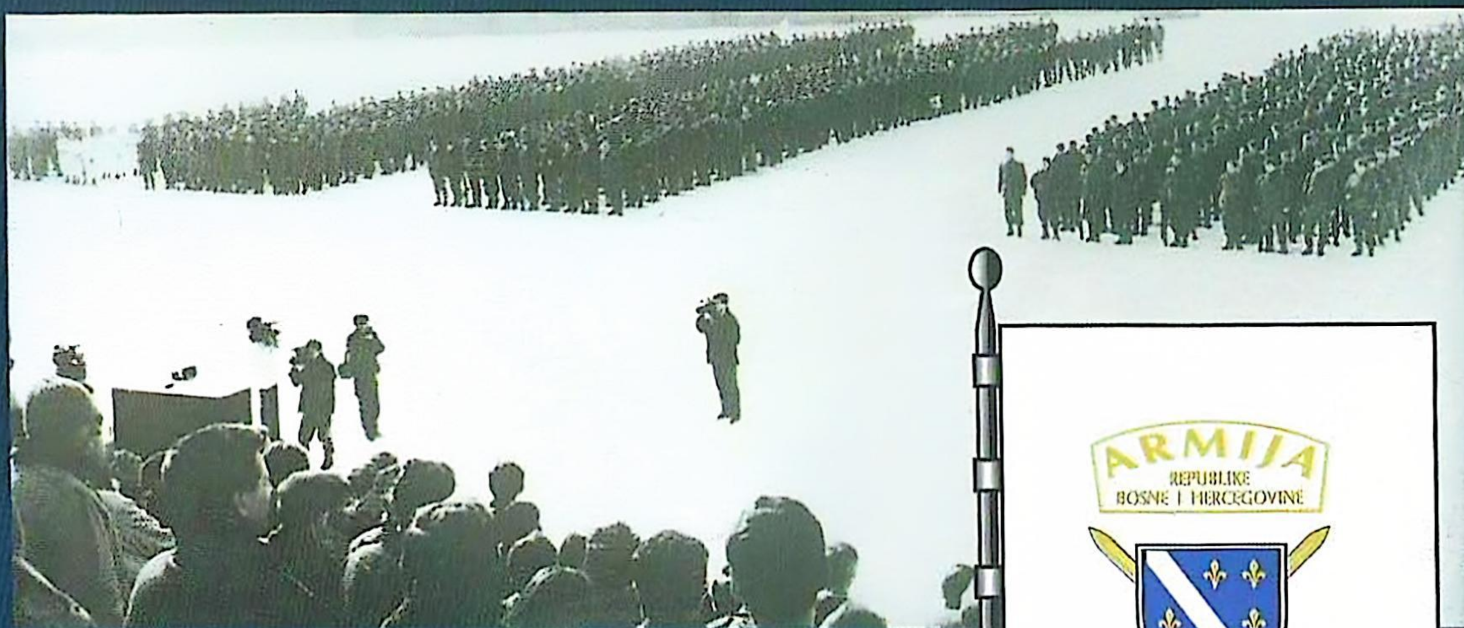
Značajniji uspjesi u relativno kratkom ratnom putu brigade vezani su za Majevičko ratište (Visoka glavica) i Ozrensko ratište i dr.

ARMIJA
REPUBLIKE
BOSNE I HERCEGOVINE
9.
MUSLIMANSKA
OSLOBODILACKA
BRIGADA

116. "MUSLIMANSKA" BRDSKA BRIGADA ŽIVINICE

Brigada je formirana 1. decembra 1992. godine, od jedinica Rejonskog štab TO Gračanica u opštini Živinice.

Preformirana je 3. decembra 1993. godine u 216. lahku brigadu Živinice, d bi kasnije bila preimenovana u 247. lahku brigadu.

SMOTRA 216.LBR ŽIVINICE

220. LAHKA BRIGADA ŽIVINICE

Brigada je formirana 10. januara 1994. godine u Đurđeviku, od Đurđevičkog bataljona i drugih jedinica sa tog područja, naređenjem komandanta operativne grupe OG-6. Kasnije je preimenovana u 248. lahku brigadu Živinice. Od 247. lahke brigade Živinice i 248. lahke brigade Živinice 20. aprila 1995. godine, po naređenju GŠ ARBiH, nastala je 240. Muslimanska brdska brigada Živinice. Zona odgovornosti ovih brigada bilo je područje opštine Živinice i susjednih opština.

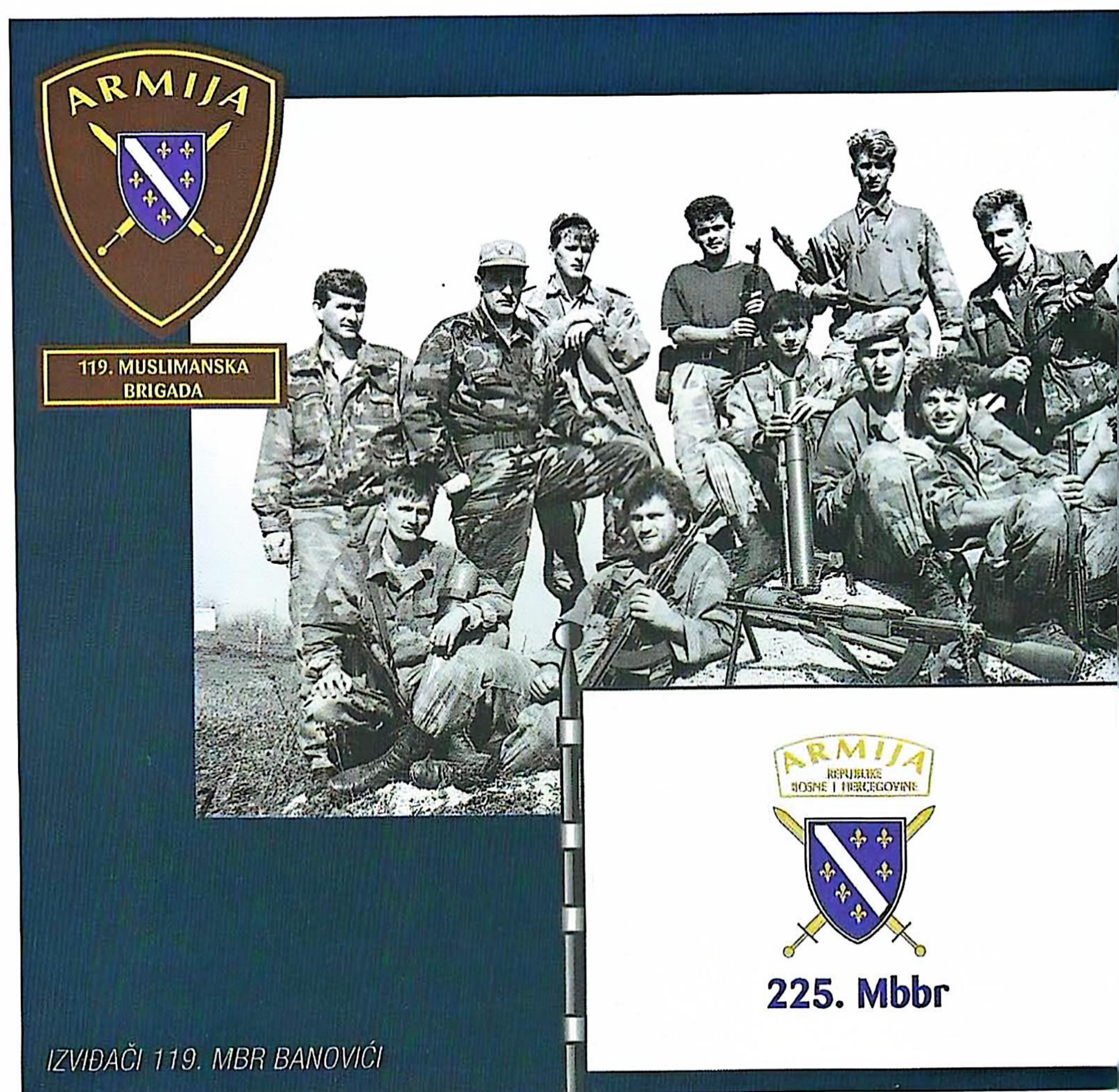
GRUPA BORACA 240. MUSLIMANSKE LAHKE BRIGADE ŽIVINICE

Značajniji napori ovih živiničkih brigada vezani su za oslobađanje i odbranu lokacija teritorija opštine Živinice i susjednih opština.

119. "MUSLIMANSKA" BRIGADA BANOVIĆI

Brigada je formirana 15. januara 1993. godine od jedinica iz sastava opštinskog štaba TO Banovići, na osnovu naređenja komande 2. Korpusa Armije RBiH. U martu 1995. godine brigada prelazi u sastav 22. divizije KoV i mijenja naziv u 225. Muslimansku brdsku brigadu Banovići.

Zona odgovornosti brigade bilo je područje opštine Banovići i susjednih opština. Značajniji uspjesi brigade su vezani za odbranu slobodnih teritorija opštine Banovići, oslobađanje Vijenca i Ozrensko-vozućko ratište.

IZVIĐAČI 119. MBR BANOVIĆI

210. BRDSKA BRIGADA ŽIVINICE

Formirana je 12. februara 1993. godine kao 210. brdska brigada Živinice, od sljedećih manevarskih jedinica sa područja Živinica: Sprečanski bataljon, Prvi Živinički bataljon, Dubravski odred i Šerićki odred. Zbog brojnih uspjeha proglašena je "viteškom", a po imenu svog proslavljenog komandanta Nesiba Malkića u nazivu je ponijela njegovo ime.

Preimenovana je u 281. Vitešku motorizovanu brigadu "Nesib Malkić".

Kao jedna od prvih manevarskih brigada učestvovala je u borbama na skoro svim ratištima u Bosni i Hercegovini.

Značajne uspjehe ova brigada je postigla na Posavskom, Majevičkom i Sarajevskom ratištu.

KOMANDA 210. VOBR ŽIVINICE

PRVA TUZLANSKA BRIGADA

Brigada je formirana 16. maja 1992. godine na strelištu Pašabunar u Tuzli, p odluci Kriznog štaba opštine Tuzla i naređenju komandanta Opštinskog štab TO Tuzla. Preimenovana je 27. marta 1993. godine u 1. Motorizovanu brigad Tuzla, da bi kasnije dobila naziv 250. Motorizovana brigada Tuzla. Od 24. ma 1995. godine nosi naziv 250. oslobodilačka brigada Tuzla.

Zona odgovornosti brigade bila je područje opštine Tuzla i susjednih opštir

Značajniji uspjesi brigade su oslobađanje i odbrana slobodnih teritor opštine Tuzla i susjednih opština, posebno na Majevičkom ratištu. Kao 25 oslobodilačka brigada postigla je značajne uspjehe na Sarajevskom i Ozre skom ratištu.

DODJELA RATNIH ZASTAVA BATALJONIMA 1.TUZLANSKE BRIGAD

DRUGA TUZLANSKA BRDSKA BRIGADA

Brigada je formirana 22. maja 1992. godine od jedinica iz sastava Opštinskog Štaba TO Tuzla, na lokalitetu Rudnika Lipnica. Zbog svojih uspjeha brigada je naredbom Štaba vrhovne komande OS BiH od 15. aprila 1993. godine proglašena "slavnom", a kasnije je preimenovana u 252. Slavnu brdsku brigadu Tuzla.

Zona odgovornosti brigade bilo je područje opštine Tuzla i susjednih opština.

Značajniji uspjesi brigade vezani su za oslobađanje i odbranu slobodnih teritorija opštine Tuzla i susjednih opština, posebno na zapadnom majevičkom ratištu.

[illegible] BATALJONIMA 2. SBBB

TREĆA TUZLANSKA BRDSKA BRIGADA (3. MTBR TUZLA, 253. BBR)

Brigada je formirana 22. juna 1992. godine u Mramoru kod Tuzle, od jedinica sastava opštinskog štaba Tuzla.

Preimenovana je u 253. brdsku brigadu Tuzla.

Zona odgovornosti brigade bilo je područje opštine Tuzla i susjednih opšti

Značajniji uspjesi brigade odnose se na oslobađanje i odbranu slobod teritorija opštine Tuzla i susjednih opština, posebno na majevičkom ratištu

3. Mtbr Tuzla

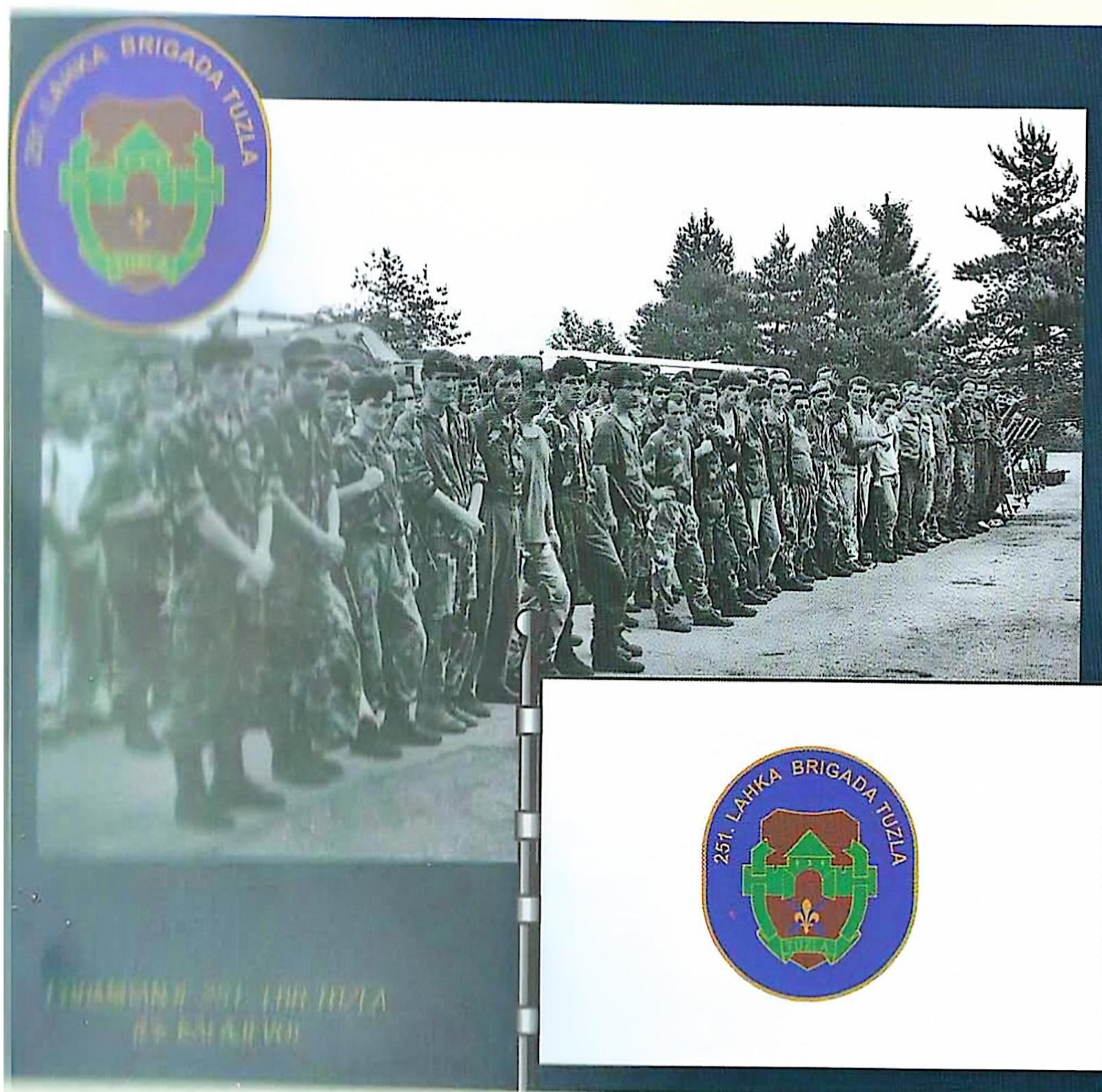
IZVIDAČI 3. MTBR TUZ

251. LAHKA BRIGADA TUZLA

Brigada je formirana 20. maja 1994. godine na lokaciji Površinskog kpa Kalajevo kod Tuzle, naredbom komandanta Operativne grupe OG-5. U njen sastav ušle su manevarske jedinice iz 1. 2. i 3. Tuzlanske brigade.

Kao jedna od prvih manevarskih brigada djelovala je na više ratišta.

Značajnije uspjehe ova brigada je postigla na ozrenskom ratištu.

208. BRDSKA BRIGADA ČELIĆ

Brigada je formirana 19. marta 1993. godine od jedinica iz sastava Opštinsko štaba TO Čelić, na osnovu naredbe Predsjedništva RBiH. Ulaskom odred Vjetrenik u njen sastav preimenovana u 254. brdsku brigadu Čelić.

Zona odgovornosti brigade bilo je područje opštine Čelić i susjednih opštin

Značajniji uspjesi brigade vezani su za odbranu slobodnih teritorija opštin Čelić i susjednih opština.

GODIŠNJICA 208. SLAVNE ČELIĆKE BRIGADE

115. BRIGADA HVO "ZRINJSKI"

Formirana je 10. novembra 1992. godine, po naredbi Komande 2. Korpusa ARBiH. Brigada je nastala od odreda Drijenča i jedinica iz Živinica, Husina, Ljubača, Bistarca itd. Rasformirana je10. januara 1994. godine.

Zona odgovornosti brigade bilo je majevičko ratište.

Značajniji uspjesi brigade vezani su za zapadno majevičko ratište.

280. ISTOČNO-BOSANSKA LAHKA BRIGADA "POTOČARI" SREBRENICA

Brigada "Potočari" u okviru Štaba Oružanih snaga Srebrenice nastala je od jed nica sa šireg područja Potočara kod Srebrenice. U svom sastavu imala je bat ljone: Pale, Gostilj i Glogova. Bataljon Glogova, koji je uglavnom bio popunj ljudstvom iz Glogove (opština Bratunac) nakon oslobađanja Glogove prelazi to područje i postaje 24. samostalni bataljon. Formiranjem Operativne gru OG-8 1. januara 1994. godine brigada dobija naziv 280. Istočno-bosans lahka brigada "Potočari". Zona odgovornosti brigade bilo je područje opšti Srebrenica i susjednih opština. Značajniji uspjesi vezani su za oslobađanj odbranu teritorija opštine Srebrenica i susjednih opština.

281. ISTOČNO-BOSANSKA LAHKA BRIGADA "SUĆESKA" SREBRENICA

Brigada "Sućeska" u okviru Štaba Oružanih snaga Srebrenice nastala je od je nica sa šireg područja Sućeske. Formiranjem Operativne grupe OG-8 1. jar ara 1994. godine brigada dobija naziv 280. Istočno-bosanska lahka briga "Sućeska". Zona odgovornosti brigade bilo je područje opštine Srebrenic susjednih opština. Značajniji uspjesi vezani su za oslobađanje i odbranu t torija opštine Srebrenica i susjednih opština.

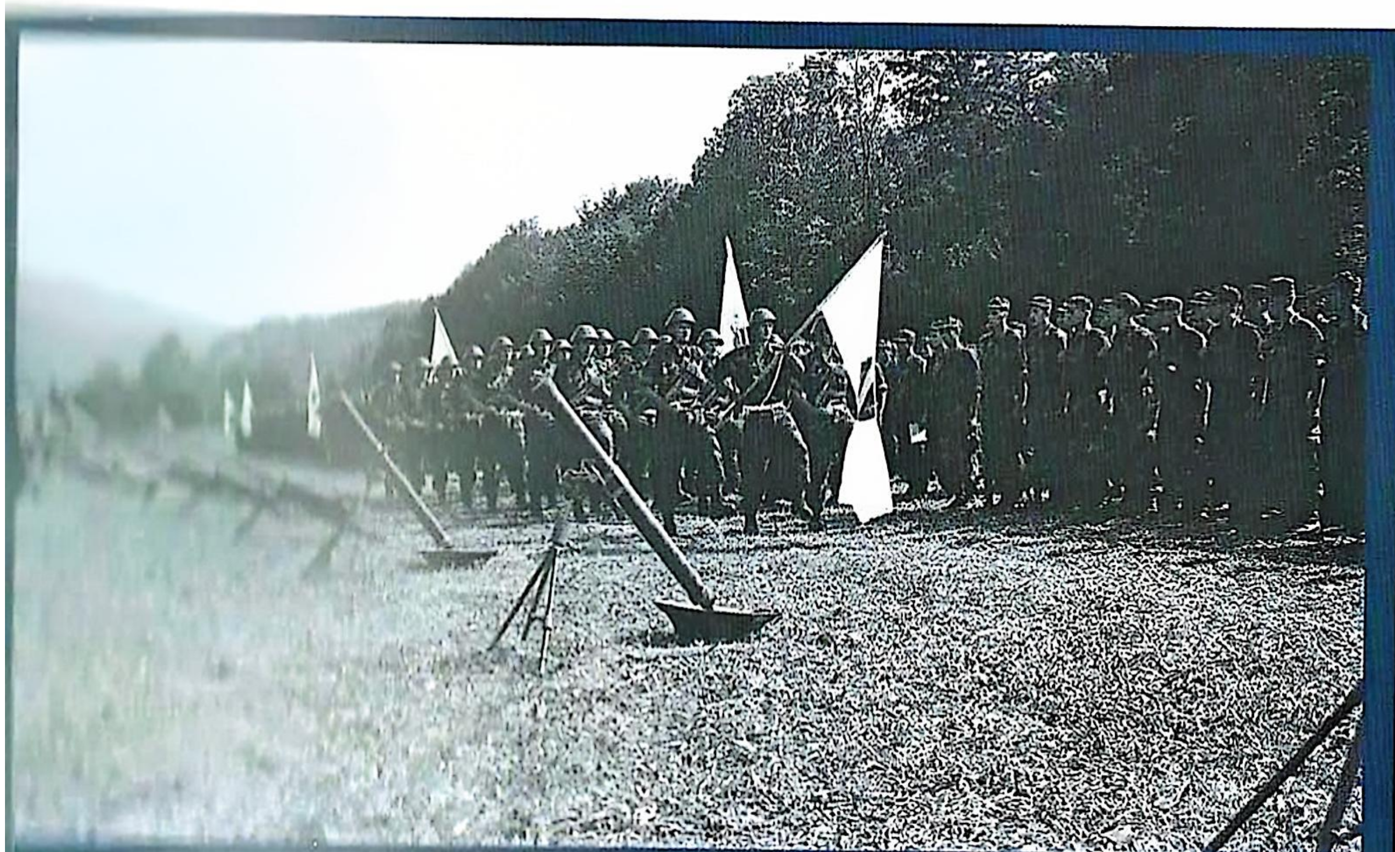
AERODROM DUBRAVE - EVAKUACIJA RANJENIH IZ PODRIN

282. ISTOČNO-BOSANSKA LAHKA BRIGADA "SREBRENICA"

Brigada "3. maj Kragljivoda" u okviru Štaba Oružanih snaga Srebrenice nastala je od jedinica sa šireg područja Kragljivode kod Srebrenice. Formiranjem Operativne grupe OG-8 1. januara 1994. godine brigada dobija naziv 280. Istočno-bosanska lahka brigada Srebrenica. Zona odgovornosti brigade bilo je područje opštine Srebrenica i susjednih opština. Značajniji uspjesi vezani su za oslobađanje i odbranu teritorija opštine Srebrenica i susjednih opština.

283. ISTOČNO-BOSANSKA LAHKA BRIGADA "SREBRENICA"

Brigada je formirana kao manevarska brigada i u njen sastav su ušle manevarske jedinice iz jedinica pod komandom Operativne grupe OG-8: 280. Istočno-bosanske lahke brigade "Potočari", 281. Istočno-bosanske lahke brigade "Sućeska", 282. Istočno-bosanske lahke brigade Srebrenica i 284. Istočno-bosanske lahke brigade Srebrenica, kao i 285. Istočno-bosanske lahke brigade Žepa. Značajniji uspjesi vezani su za oslobađanje i odbranu teritorija opštine Srebrenica i susjednih opština.

28.DIVIZIJA KOV - SMOTRA NAKON PROBOJA

284. ISTOČNO-BOSANSKA LAHKA BRIGADA "SREBRENICA"

Brigada je nastala objedinjavanjem jedinica sa područja Kamenice (opšt Zvornik), Cerske (opština Vlasenica) i Konjević Polja (opština Bratunac), k su se nakon pada tih enklava u februaru i martu 1993. godine našle na širi području Srebrenice. U njen sastav su ušli borci 6. Odreda Kamenica, 1. Odre Cerska i 114. Istočno-bosanske brigade iz Konjević Polja. Zona odgovorno brigade bilo je područje opštine Srebrenica i susjednih opština. Značajniji u jesi vezani su za oslobađanje i odbranu teritorija opštine Srebrenica i susjed opština.

286. BRDSKA BRIGADA SREBRENICA

Brigada je formirana u oktobru 1995. godine, poslije proboja jedinica 28. di ije KoV iz Srebrenice. U njen sastav su ušli borci ove divizije sa područja opšt Srebrenica. Nakon formiranja brigada je bila razmještena u Stuparima Kladnja.

SREBRENICA
SINOVI PODRINJA
286. BBR 28. div. KOV

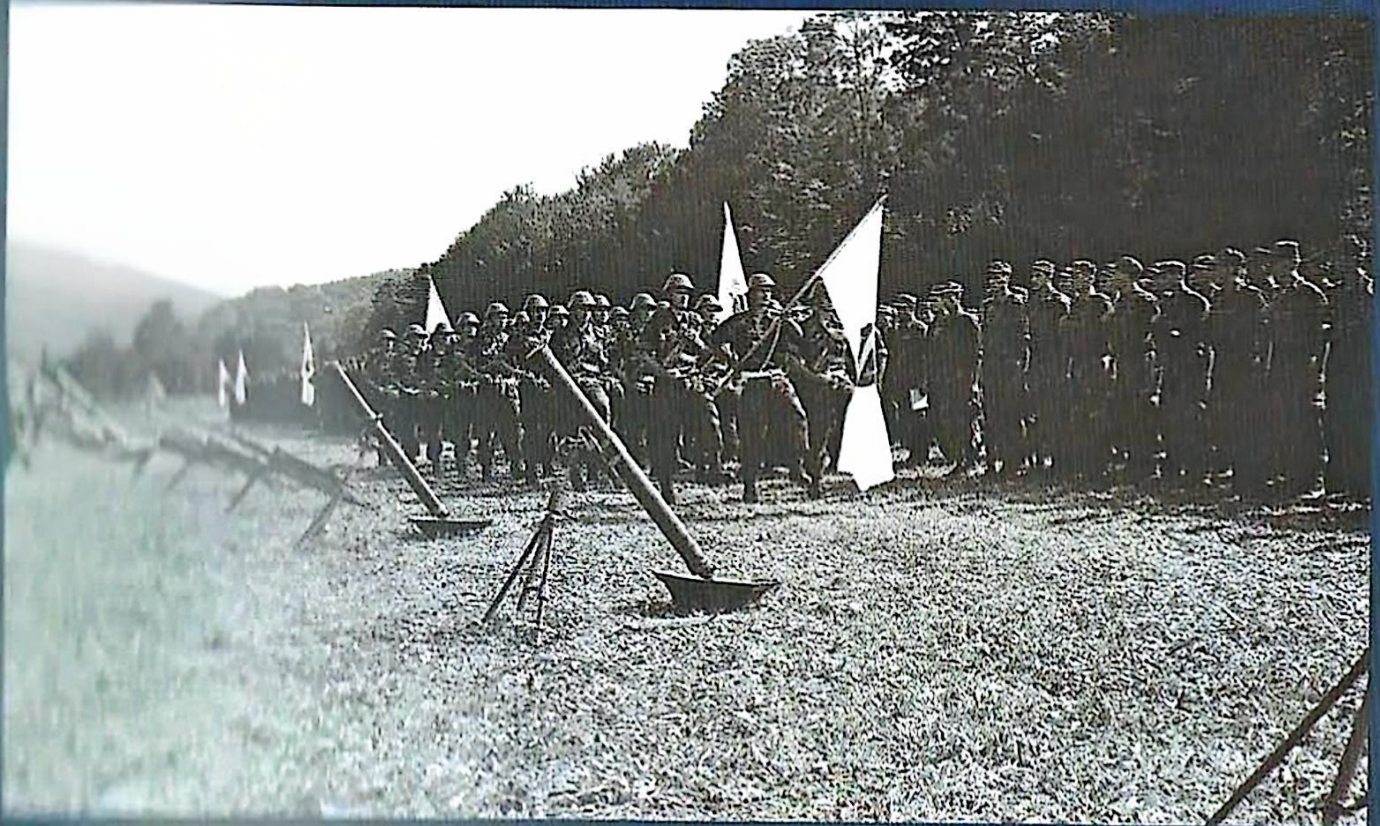

28.DIVIZIJA KOV - SMOTRA NAKON PROBOJA

287. BRDSKA BRIGADA BRATUNAC

Brigada je formirana u oktobru 1995. godine, poslije proboja jedinica 28. divizije KoV iz Srebrenice. U njen sastav su ušli borci ove divizije sa područja opštine Bratunac. Nakon formiranja brigada je bila razmještena u Stuparima kod Kladnja.

28.DIVIZIJA KOV - SMOTRA NAKON PROBOJA

201. BRDSKA BRIGADA MAGLAJ

Formirana je kao Maglajska brigada, da bi kasnije bila preimenovana u 318. Br sku brigadu Maglaj. Nakon prepotčinjavanja komandi 2. Korpusa ARBiH dobi naziv 201. Brdska brigada Maglaj. Odlukom Predsjednika Predsjedništva od 1 decembra 1993. godine brigada je dobila počasni naziv "viteška". Naređenje komande 3. Korpusa ARBiH od 18. januara 1995. godine preimenovana je 327. Vitešku brdsku brigadu Maglaj.

Zona odgovornosti brigade bilo je područje opštine Maglaj i susjedn opština.

Značajniji uspjesi vezani su za oslobađanje i odbranu teritorija opštine Mag i susjednih opština, posebno za deblokadu Maglaja.

OZRENSKO RATIŠTE
BORCI 327. VBR MAGLAJ

202. GARAVA BRIGADA TEŠANJ

...rmirana je 18. juna 1992. godine kao Prva tešanjska brigada, na osnovu od-...uke Ratnog predsjedništva opštine Tešanj. Po naređenju komandanta OPŠTO ...ešanj 20. juna u njen sastav su ušli: Manevarski odred TO Tešanj, Odred TO MZ ...lah i Odret TO MZ Bukva. Brigada je 24. decembra 1992. godine transform-...ana u 202. brdsku brigadu, i ušla u sastav 2. Korpusa ARBiH. Naređenjem ...aba vrhovne komande od 15. aprila 1993. godine brigada je dobila počasni ...aziv "Slavna", a 25. aprila iste godine naziv 202. Slavna brdska Garava brigada ...ešanj. Naređenjem Predsjednika Predsjedništva RBiH dobila je počasni naziv ...02. Viteška brdska Garava brigada. Brigada je 13. marta 1995. godine pre-...mirana u 372. vitešku brdsku Garavu brigadu. Zona odgovornosti brigade ...ilo je područje opštine Tešanj i susjednih opština. Značajniji uspjesi vezani su ...a oslobadanje i odbranu teritorija opštine Tešanj i susjednih opština.

OZRENSKO RATIŠTE - BORCI "GARAVE" BRIGADE

203. MOTORIZOVANA BRIGADA "DOBOJ – BOSNA"

Formirana je 8. februara 1993. godine od jedinica iz sastava OpŠTO Doboj, k 203. motorizovana brigada "Doboj-Bosna".

Počasni naziv "slavna" brigada je dobila odlukom Predjedništva RBiH od decembra 1993. godine.

U januaru 1995. godine brigada je preimenovana u 373. Slavnu brigadu "D boj-Bosna".

Zona odgovornosti brigade bilo je područje opštine Doboj (Doboj Jug) i s jednih opština.

Značajniji uspjesi vezani su za oslobađanje i odbranu teritorija opštine Do i susjednih opština.

GRUPA BORAĆA 203. SMBR DOB

204. BRDSKA BRIGADA TESLIĆ

Formirana je po naređenju OkŠTO Doboj od 29.12.1992. godine kao Prva teslićka brigada, od jedinica iz sastava Opštinskog štaba TO Teslić. Brigada je svečano postrojena i počela sa djelovanjem 8. februara 1993. godine.

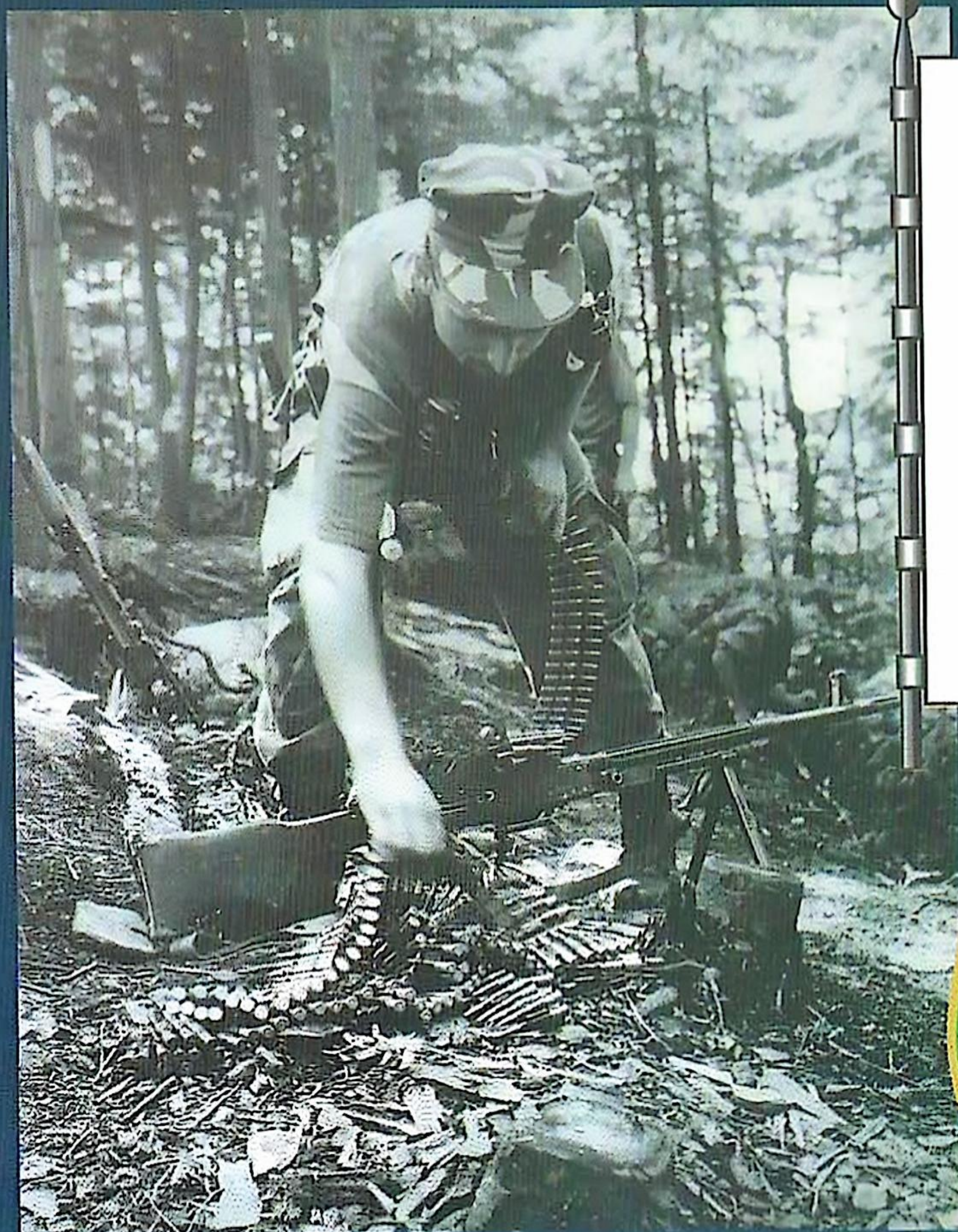
Odlukom Predsjedništva RBiH od 14. decembra 1993. godine brigadi je dodjeljen počasni naziv "slavna". Reorganizacijom i transformacijom Operativne grupe OG-7 u 37. diviziju 18. januara 1995. godine 204. Slavna brdska brigada Teslić preimenovana je u 374. Slavnu lahku brigadu Teslić, kada iz 2. Korpusa prelazi u 3. korpus ARBiH. Zona odgovornosti brigade bilo je područje opštine Teslić i susjednih opština. Značajniji uspjesi vezani su za oslobađanje i odbranu teritorija opštine teslić i susjednih opština.

375. OSLOBODILAČKA BRIGADA

Formirana je po naređenju komandanta OG-7 12. maja 1994. godine kao 27 brdska brigada Tešanj, od jedinica sa područja opštine Tešanj.
Februara 1995. godine preformirana je u 375. oslobodilačku brigadu Tešanj.

Zona odgovornosti brigade bilo je područje opštine Tešanj i susjedn opština

Značajniji uspjesi vezani su za oslobađanje i odbranu teritorija opštine Teš i susjednih opština.

POLOŽAJI NA OZRENSKOM RATIŠTU

207. BBR "POUSORSKA - LJUTA" BRDSKA BRIGADA TEŠANJ

Brigada je formirana naredbom komande 2. Korpusa ARBiHod 15. marta 1993. godine, a u njen sastav ušle su jedinice sa područja opštine Tešanj: 2. bataljon Prve tešanjske brigade, Samostalni odred TO Miljanovci i Samostalni odred TO Kalošević. Proglašena je "viteškom" brigadom.

Reorganizacijom i transformacijom Operativne grupe OG-7 u 37. diviziju 18. januara 1995. godine. 207. Viteška brdska brigada "Pousorska - ljuta" preimenovana je u 377. Vitešku brdsku brigadu "Pousorska - ljuta", kada iz 2. korpusa prelazi u 3. korpus ARBiH.

Zona odgovornosti brigade bilo je područje opštine Tešanj i susjednih opština Značajniji uspjesi vezani su za oslobađanje i odbranu teritorija opštine Tešanj i susjednih opština.

OVUDA JE PROŠLA 377. POUSORSKA LJUTA
(SPOMEN OBILJEŽJE KOD HIFE)

328. BRDSKA BRIGADA ZAVIDOVIĆI

Brigada je nastala od 318. i 320. brdske brigade Zavidovići.

318. bbr formirana je 19.decembra 1992. godine u Zavidovićima, naređenju Komande 3. korpusa .

320. bbr je formirana 15. novembra 1993. godine, po Naređenju ŠVK ARE od 21. oktobra iste godine, od jedinica OPŠTO Zavidovići.

Transformacijom 318.bbr i 320 bbr. 29. septembra 1994. godine formira je 328. bbr. Zona odgovornosti brigade bilo je područje opštine Zavidovi susjednih opština

Značajniji uspjesi vezani su za oslobađanje i odbranu teritorija opšti Zavidovići i susjednih opština.

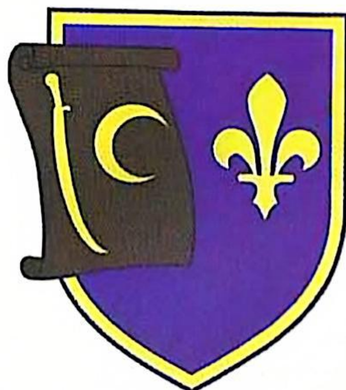

PRED POLAZAK NA LINIJU- BORCI 328 BBR ZAVIDOVIĆI

.5 Amblemi samostalnih odreda i bataljona

vdje su predstavljeni amblemi nekih samostalnih odreda i bataljona koji su ormirani ili su u određenom periodu bili prisutni u zoni odgovornosti 2. Korusa ARBiH.

Samostalni brdski bataljon
SREBRENICA

PRO PATRIA
DRIJENČA

SOKOLOVI
I BOJNA
ŽIVINICE

...6 Amblemi samostalnih jedinica 2. Korpusa ARBiH

BiH
25.